

LAISVĖ

Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y., 11417
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ica, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 35

★ ★ ★ ★ ★

Ozone Park, N. Y., 11417 Antrad., gegužės (May) 4, 1965

★ ★ ★ ★ ★

METAI 54-iejį

KRISLAI

Čikagiečiams
Visur būsimė
Mūsų kunigams
Kaip tik todėl...
„pataikė“
Jis jokio saiko
„The Catholic Worker“

— Rašo A. Bimba —

Kadangi kiti mano krislai bus jau Chicago „Vilnius“ Bendrovės dalininkų suvažiavimui praėjus, tai dabar noriu tą istoriją suvažiavimą nuosirdžiausiai pasveikinti. Suvažiavimas, kaip žinia, įvyks sekmadienį, gegužės 9 dieną. Uoliai renkame suvažiavimui sveikinimus. Siunčiame seną veikėją, vieną iš „Vilnius“ įkūrėjų, Praną Buknį mūsų sveikinimus įteikti. Tikime, kad iš visos plačios Chicago mūsų Prano pažįstamieji, kurių jis turi daug, suvažiavime dalyvaus ir jam dešinę paspaus.

Visur mums reikia būti ir visur būsimė. Štai jau šį šeštadienį Elizabethė ruošiamas mūsų visų gerai pažįstamiems Mildai ir Walteriui žukams pagerbti banketas. Daug mūsų ten ruošiamės dalyvauti. Tik tegul banketo rengėjai mūsų vietų kitiems neužleidi!

O kai ateis gegužės 23 d., taipgi sekmadienį, tai reikės tiesiog „persipiešti“. Čia pat Manhattan rengiama didelė sveika pagerbimui seno daugelio kovų veterano Jack Stachel. Daugelis lietuvių ruošiasi dalyvauti.

Tą pačią dieną New Haveno pažangiečiai ruošia didelius pietus. Jau susitarau pas juos dalyvauti. Gal dar kas daugiau panorės vykti pas newhaveniečius į svečius.

Žinau, kad pas juos suplauks gražios publikos iš visos Connecticut valstijos. Na, o į Meno Sąjungos II-osios apskrities koncertą Worcesteryje važiuos visas mūsų Aido choras. Vyks didžiuliu busu. Su aidiečiais, be abejo, vyks ir daugiau niujorkiečių. Tai matote, kas laukia visų, kurie dar griežtai atsisakome tapti „gyvais lavonais“ ir rūpinamės mūsų pažangiuoju judėjimu.

Kleikalu spaudoje skaitau, kad mūsų kunigai šaukia lietuvišką jaunimą žygin į Washingtoną. Kokiu reikalu? Ogi, girdi, visų lietuvių vardu pareikšime „pilnutinį pritarimą“ Prezidento vedamai politikai Pietų Vietname,“ tai yra vedamam karui ir to karo plėtimui.

Mūsų kunigėliai, matyt, nenurimsta: jie nori muštis. Deja, patys neina persimti, ale mobilizuoja mūsų jaunimą. Ar dabar aišku, kodėl tarp 2,500 įvairių religijų dvasininkų, kurie aną dieną „The N. Y. Times“ pasmerkė prezidento politiką Vietname, nesimatė nė vienos lietuviškos pavardės? Ties dvasininkai prieš karą, o mūsų lietuviškieji tėveliai už karą.

Mūsų nelaimingieji „vaduotojai“ aną dieną vėl buvo nusidavę į Washingtoną. Jiems ten Valstybės departamentas užtikrino, kad mūsų vyriausybė tebeplaikio diplomatinius ryšius su Smetona, kuris jau seniai pekoje, ir kad taip būsią ant visados. Todėl, girdi, „tiesioginis amerikiečių santykiavimas su Lietuva su žmonėmis bus negalimas.“

Ir tokį „išmintingą“ mūsų vyriausybės nusistatymą (Tas 6-me pusl.)

MILIJONAI ŽMONIŲ PROTESTAVO PRIEŠ JAV AGRESIJĄ

Daugiau painingos pasitarimams

New Yorkas.—„The New York Times“ balandžio 28 dieną, redakciniame „Unconditional Discussions“ rašo, kad prezidentas Johnsonas, pasikalbėjime su korespondentais, „dar daugiau darė painumų“, kas liečia karo baigimą Vietname.

Prezidentas pakartojo pirmesnį pareiškimą, kad JAV sutinka „besąlyginiai“ tartis bile kur ir su bile valdžia baigimui karo. Bet tuo pačiu metu sakė, kad Jungtinės Valstijos tęs bombardavimą Šiaurės Vietnamo respublikos. Argi tai nėra sąlyga?

Kasdien JAV bombonesiai puola Šiaurės Vietnamą tik todėl, jog yra manoma,

kad iš jo Pietų Vietnamo liaudiesiai gauna pagalbos.

Jungtinių Valstijų militaristai tvirtino, kad jie sugriaus Šiaurės Vietnamą susisiekimą ir sulauks liaudiesiams paramą. Dabar jie sako, kad jau 28 tiltus, ant vienatinio geležinkelio, sugriovė. Reiškia, pagalbai keliams sunaikino, o Pietų Vietname liaudiesių jėgos nesulipnėjo.

Kodėl? Todėl, kad Pietų Vietname liaudiesių jėgas sudaro tos šalies žmonės, o apsiginkluoja daugumoje Jungtinių Valstijų ginklais, kuriuos valdžios kareiviai pereidami atsineša, arba liaudiesiai paima užpuolami ginklų ir amunicijos sandėlius.

Reikalavo pasitraukti iš Vietnamo ir Dominikos

Gegužės Pirmosios dieną pasaulyje žmonės masiškai protestavo prieš JAV prieš Jungtinių Valstijų agresiją. Čionai paduodame trumpoje sutraukoje įvykius.

Tokio. — Japonijos žinių agentūra Kyodo sako, kad Japonijoje įvyko 750 demonstracijų ir susirinkimų protestui prieš JAV agresiją pietryčių Azijoje. Visur buvo reikalaujama su laikyti bombardavimą Šiaurės Vietnamo ir ištraukti JAV militarines jėgas. Demonstravo tarp 7-8 milijonų žmonių.

Vakarų Berlynas. — Čionai demonstravo virš 400,000 žmonių, daugumoje jaunimo. Demonstrantų tarpe buvo ir prieškomunistinių obalsių, bet didelė dauguma prieš JAV agresiją, kaip tai: „Sulaikykite bombardavimą Šiaurės Vietnamo... Reikalaujame taikos Vietnamui!“ Polieja puolė ir demonstrantus išsklaidė.

Rytų Berlynas. — Čionai šimtai tūkstančių žmonių demonstravo protestuodami prieš JAV agresiją Vietnamo ir Dominikoje.

Varšuva. — Visoje Lenkijoje įvyko demonstracijų prieš JAV agresiją. Varšuvoje dalyvavo apie 150,000 žmonių. aKlbejo W. Gomulka. Jis kritikavo JAV agresyvią politiką. Jis sakė, kad „JAV pavirto tarptau-

tinių kolonializmo policininku.“

Pekinas. — Čionai virš 3,000,000 kiniečių demonstravo protestuodami prieš JAV agresiją. Reikalavo savo valdžią gelbėti Šiaurės Vietnamo respubliką. Įvyko masinės demonstracijos ir kituose Kinijos miestuose.

Jakarta. — Šimtai tūkstančių žmonių demonstravo prieš JAV politiką, reikalavo, kad Indonezija nutrauktų diplomatinis ryšius su JAV ir gelbėtų Šiaurės Vietnamo respubliką.

Singapūras. — Tūkstančiai žmonių demonstravo prieš JAV agresiją pietryčių Azijoje. Rangūne, Burmoje, virš 100,000 demonstravo. Įvyko demonstracijų prieš JAV agresiją Indijoje, Kambodžoje, Šiaurės Korėjoje ir arabų valstybėse. Buvo jų Prancūzijoje ir Skandinavijoje.

New Yorkas. — Gegužės Pirmojoje, Union aikštėje, tūkstančiai newyorkiečių demonstravo prieš JAV agresyvią politiką. Reikalavo ištraukti militarines jėgas iš Vietnamo ir Dominikos.

Protestai prieš kišimąsi į Dominikos reikalus

Washingtonas. — Lotynų Amerikoje prasidėjo sąjūdžiai prieš Jungtinių Valstijų marininkų iškėlimą į Dominikos respubliką. Dominikoje jau yra virš 2,000 marininkų.

Santo Domingo. — Šimtai dominikonų demonstravo prieš JAV ambasadą, protestuodami prieš marininkų iškėlimą. Įvyko susirėmimas. JAV marininkai nušovė tris demonstrantus.

Havana. — Kubos premjeras Kastro pareiškė ir spauda rašo, kad Jungtinių Valstijų marininkų iškėlimas į Dominikos respubliką, „yra vienas iš brutaliausių intervencijos veiksmų, tai atviras kišimasis į respublikos vidaus reikalus“.

Santiago. — Čilės prezidentas Eduardo Frei Montalva ir Užsienio ministras Gabriel Valdes griežtai išstojo prieš Jungtinių Valstijų intervenciją Dominikoje ir reikalavo, kad JAV atšauktų savo militarines jėgas.

Lima. — Peru respublikos Užsienio ministras Fernando Lopez Aldana pareiškė: „JAV marininkų iškėlimas į Dominiką pažeidžia tos šalies nepaliečiamybę ir nepriklausomybę“.

Buenos Aires. — Argentinoje net JAV šalininkai sako, kad marininkų iškėlimas į Dominiką yra intervencijos žygis.

Peronistai varo smarkią agitaciją prieš JAV intervenciją.

Maskva. — TASS, Tarybų Sąjungos žinių agentūra, paskelbė, kad JAV marininkų iškėlimas į Dominiką yra nepateisinama intervencija.

Washingtonas. — Jungtinės Valstijos Dominikoje turi jau virš 14,000 marininkų ir parašutinininkų. Prezidentas Johnsonas įsakė dar daugiau siųsti ten jėgų, nes jis sako, kad tai „komunistų vadovaujama revoliucija“.

Londonas. — Kinijos prekybos delegacija atvyko į Angliją.

Apie būsimus 1965 metų automobilius

Detroitas. — Dar tik trečdalis 1965 metų praleidome, o stambių automobilių gamintojų kompanijų inžinieriai jau paruošė planus 1966 automobilių.

General Motors Corp., kuri pagamina daugiau kaip pusę visų JAV automobilių, sunkvežimių ir autobusų sako, kad griežtai pakais jų formas. Bus aukščiau pakelti užpakaliniai sparnai, pakeista priekio ir užpakalio galų formos ir padidinta jėga.

Ilgis bus nuo 185 iki 210 colių, „Oldsmobile“ rūšies automobiliai bus po 370 arklių jėgos, „Pontiac“ nuo 140 iki 215 arklių, „Buick“ po 217 colių ilgio.

FORD Co. pagamina apie 25 procentus automobilių.

Beveik visų rūšių Fordo automobiliai bus ilgesni nuo colio ir pusės iki dviejų colių ir pusės už 1965 m. Jie bus daugiau panašūs į dabartinius „Comet“ ir „Mercury“ automobilius.

Chrysler Co. pagamina apie 15% visų automobilių. Kompanija gamina „Chrysler“, „Dodge“, „Plymouth“ automobilius. Jų pajėga bus padidinta nuo 25 iki 35 arklių. Žinoma, kiekviena kompanija gamina kelerių rūšių automobilių, tai čia tas smulkmenas neiname.

Pnompenhas. — Kambodžos parlamentas pareiškė, kad JAV „Newsweek“ žurnale tilpo melagingas straipsnis apie Kambodžą ir karalienę.

Ho Chi Minho sunki padėtis

Toronto. — Unitarianų kunigas Rev. John Morgan išreiškė nuomonę, kad Šiaurės Vietnamo prezidento Ho Chi Minho problema nepaprastai svarbi ir reikalaujanti geležinių nervų. Ho Chi Minho jau 75 metų amžiaus. Nei vienas vadas neturėjęs tokių sunkių reikalų.

Morgano manymu, Ho Chi Minho turis iškentėti amerikiečių atakas, kol jie pavargs ir nutrauks atakas, neįvėlus pagalbos iš užsienio.

Vietname kantrybė ir ryžtas esą svarbiausia ne tik dėl Vietnamo, bet ir dėl viso pasaulio taikos.

Susitiko JAV ir TSRS karo veteranai

Maskva. — Į Maskvą atvyko Joseph Polowsky, amerikietis, kuris 1945 m. balandžio 25 dieną pirmas prie Elbos paspaudė Tarybų Sąjungos kovūnams ranką. Maskvoje jį pasitiko buvę TSRS kovūnai Aleksejus Daranovas ir Ivanas Samčiukas, kurie su juom sveikinosi 1945 m. Jie, kalbėdami apie pietryčių Aziją, Vietnamo karą išvardino „JAV nešvaria intervencija“.

Seattle, Wash. — Balandžio 29 dieną šioje apylinkėje įvyko Žemės drebėjimas. Buvo du žmonės užmušti ir desėtkai sužeisti.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

Maskva. — TSRS vyriausybė išstatė parodai erdvių laivą „Vostok“, kuriame tarybiniai kosmonautai skraidė aplinkui Žemę.

Erdvių laivus pastatytas apie 10 pėdų aukštyje, kad būtų gerai matomas. Jis yra apie penkių tonų.

Saigonas. — Pietų Vietnamo militaristų valdžia pareiškė, kad jos laivai išvien su Jungtinių Valstijų karo laivais sulauks jūroje laivus, kurie bus nužiuirmi.

Tas reiškia, kad nuo piratų užpuolimų sausumoje ruošiasi prie jų ir jūroje, kas sudarys dar daugiau taikai pavojaus.

Wilmington, Del. — Bethlehem Steel Co. 1965 metais per pirmus tris mėnesius pasidarė \$44,132,000 pelno.

Roma. — Lankėsi Anglijos premjeras Wilsonas.

New Yorkas. — 1965 metais per pirmus tris mėnesius United States Steel Co. turėjo \$73,772,000 pelno. Per tą laiką kompanijos fabrikuose buvo pagaminta 8,755,000 tonų plieno.

Varšuva. — Dienraštis „Zycia Warszawy“ rašo, kad „New York Timeso“ korespondentas Dovidas Halberstamas, rašydamas iš Lenkijos, nei vieno žodžio neparašė tiesos.

Jis apmelavo rusus ir lenkus, siekdamas jų tarpe nesutikimų, prirašė apie antisemitizmą, kurio nėra.

San Juan. — Dominikos sukilėliai suorganizavo revoliucinę tarybą („jun-tą“).

Pnompenhas. — Pietų Vietnamo bombonesiai bombardavo Kambodžos pasienio miestelius.

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year, \$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months, \$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year, \$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months, \$6.50

Visur ginkluotos jėgos

PRAEJUSI savaitgalį pasaulis išgirdo apie du naujus mūsų vyriausybės padarytus žygius. Vienas liečia Lotynų Amerikos Dominikos respubliką. Ten verda kovos, eina mūšiai, liejasi kraujas, žūsta žmonės. Sunku ir pasakyti, kas ką nori nuversti. Esą susikibusios dvi militarinės grupės. Viena norinti daugiau kaip prieš pusant metų nuverstą prezidentą Juan Bosch sugrąžinti iš tremties, o kita grupė esanti tam griežtai priešinga. Sakoma, kad susidaro ten esantiems Jungtinių Valstijų piliečiams pavojus. Todėl be jokių didelių ceremonijų prezidentas pasiuntė keturius šimtus mūsų šalies ginkluotų marinių tuos mūsų piliečius "apsaugoti" arba iš Dominikos iškraustyti.

Bet daug kas abejoja, ar tikrai to ir užteks, ar tikrai tokia misija toms mūsų ginkluotoms jėgoms teskiriama Dominikos civiliniame kare. Mat, pradėjo eiti pranešimai, kad tie, kurie kovoja už prezidento Bosch sugrąžinimą, savo gretose turi "nemažai komunistų". O kas bus, jeigu, pavyzdžiui, pasirodytų, kad Dominikoje iš tikrųjų pradėjo bruzdėti liaudis prieš militaristinę valdžią? Ar ten mūsų marinams nebus įsakyta pasiekti liaudžiai kelią? Argi neatrodo, kad mes galime susilaukti naujo Pietų Vietnamo?

Kitas pranešimas, garsiai paskelbtas, atėjo iš Pietų Vietnamo? Jis sako, kad pirmą kartą mūsų tūkstankiai ginkluotų marinių ten iš Danang bazės pasileido "medžioti liaudiečius". Vadinasi, mūsų ginkluotos jėgos pereina iš "patariamųjų" vaidmens į kariuotės rolę. Jos tiesiai įsitraukia į civilinio karo mūšius. Pietų Vietnamo karas pavirsta "mūsų karu".

Tuo pasikeičia visa situacija. Nepaskelbė karo, kariuomenei įsitraukus į tiesioginius mūšius, daugiau amerikiečių žus. Karas aštrės. Namie propaganda už karą didės.

Plieno streiko išvengta

JUNGTINĖ Plieno darbininkų unija padarė didelę klaidą ir streiko laikinai tapo išvengta. Per keturius mėnesius eis derybos dėl naujo kontrakto. O jeigu ir tada nebus naujo kontrakto, unija turės teisę streikuoti. Manoma, kad naujas kontraktas bus iki to laiko paruoštas.

Pačioje unijoje frakcinė kova tebeverda. Balsų skaitytojai pripažino Abelį laimėtoju prieš dabartinį prezidentą MacDonalda, bet šis nenorėjo užleisti postą. Gerai būtų, kad vidinė kova baigtųsi ir kad MacDonaldas būtų išmestas iš prezidentystės. Jis per daug suponėjęs. Penkiasdešimt tūkstančių dolerių metinė alga jį labai subūliavo su buržuazija. Tai vienas iš nepataisomų biurokratų, kurie septyniolika milijonų organizuotų darbininkų vedžioja už nosies. Laikas ir kitose profesinėse sąjungose (unijose) eiliniams darbininkams paimti savo subūrokratėjusius vadus už "pakarpos".

Jų troškimai neišsipildė

VISI pranešimai rodo, kad komercinės spaudos pasakos apie "pučą" komunistinėje Bulgarijoje ir pasilieka pasakomis. Matyt, vienas kitas generolas buvo pasiūlytas prieš vyriausybę ir iš to užsienyje buvo išpūstas didžiausias burbulas. Tiems, kurie troško Bulgarijoje sukilimo, tenka skaudžiai nusivilti.

Tiktai pusiaukelėje

NIUJORKE įvyko Jungtinių Valstijų Prekybos Buto metinis susirinkimas. Jame plačiai kalbėta apie keitimą politikos link komunistinės Kinijos. Buvo pasiūlymų pasisakyti už Kinijos pripažinimą. Bet biznierių susirinkimas pasitenkino patarimu vyriausybei, kad ji leistų amerikiečiams su Kinija plačiau ir laisviau prekiauti. Pripažinimo klausimų nepasisakytą.

Bet kai nėra politinių diplomatinių santykių, ar gali būti tarp valstybių platus ir sklandus prekybiniai santykiai? Ne, negali ir nebus. Amerikos biznieriams laikas tai įsidėti į savo galvas.

Trys svarbūs nutarimai

PRAEJUSI SAVAITĖ pasižymėjo net trimis gerais aukščiausiojo teismo nutarimais.

Jis panaikino Louisiana valstijos reakcinį "subversyvos veiklos" aktą.

Jis pasakė, kad valdžios reikalavimas Amerikiniam Sieturgimiams Ginti Komitetui ir Lincolnio Brigadai užregistruoti "svetimos valstybės agentūromis" yra pats nepatvirtinamas.

Jis patvirtė, kad Penktasis konstitucijos pataisy-

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

IŠ KLADŲ REIKIA
MOKYTIS IR JAS
ŠALINTI

Ryšium su 95-osiomis V. Lenino gimimo metinėmis Vilniaus "Tiesoje" (bal. 22 d.) skaitome idomų Henriko Zimano straipsnį "Mūsų laikmečio vėliava." Pažymėjus, kad "Leninizmas jau seniai be vizų ir pasų žengia po visą pasaulį," Zimanas daug dėmesio skiria pažeidimams Lenino mokymo apie žmones ir veiklą.

"Po Lenino mirties," sako Zimanas, "mūsų šalis žengė toliau be Lenino, bet Lenino keliu. Tačiau kai kurie Lenino nurodymai tikrai buvo užmiršti ir išbarstyti. Buvo pažeisti jo nurodymai dėl kolektyvumo dėl vidinės partijos demokratijos, atskiri žmonės emė užurpuoti masių, kolektyvo valią; vaizduoti save neklaidingais ir visąžiniams, kurių paprasti mirtingieji privalo klausyti."

Toliau: "Skaudžiai teko mums užmokėti už tai, kad užmiršome šiuos Lenino nurodymus. Šiandien išitiki-nome tuo kiekviename žingsnyje. Ir už tai džiaugiamės kiekvieną kartą, kai žingsnis po žingsnio atkuriami Lenino priešakiai."

Bet tai nėra vienos dienos darbas. Tai gana ilgas ir sunkus procesas. Zimanas sako: "Šis procesas yra vairuojamas ne tiksliai iš viršaus. Jis vyksta pačiose masių gėlmėse ir jis priklauso nuo kiekvieno mūsų. Jo negalima vien tiksliai deklaruoti, jis tikrai turi būti visų mūsų rūpestis."

Nors labai, labai daug kas tame jau yra padaryta, bet, sako Zimanas, "mes vis dar turime žmonių, kuriems daug paprasčiau panaudoti savo teisę ir įsakyti, negu pasitarti su bendradarbiais, išklausti jų nuomonę, rimtai atsižvelgti į ją, pasitelti kolektyvo patyrimą ir praktiką... Vis dar turime kiekviename kolektyve pretendentių būti neklaidingais, viską geriausiai išmanančiais vadovais, kurie turi teisę neatsižvelgti į visuomenės nuomonę. Ir dar ne visuomet mūsų kolektyvai reikiamai pasinaudoja savo teisėmis, kad pataršytų tokius vadovus."

Toliau: "Leninas yra amžinai gyvas mokymas," sako Zimanas, "o ne dogmų rinkinys. Nepaprastai toli matė Leninas. Jis numatė lemtingus istorinius socializmo susidūrimus su kapitalistiniu pasauliu... Bet visko Leninas numatyti negalėjo, ir ištikimybė leninizmui neatleidžia mus nuo pareigos pritaikyti jo teiginius naujems reikiams, o įsakmiai reikalauja tai daryti kūrybiškai ir ryžtingai. Ir tai liečia ne tik didžiąją politiką, o kiekvieną iš mūsų. Iš kiekvieno iš mūsų Leninas reikalavo mažiau plepėti, mažiau kartoti bendrus posakius, o įdėmiau žiūrėti tikrovę, įdėmiau žiūrėti kaip vystosi nauja mūsų gyvenime ir kiek tai yra komunistiška."

... baimės įvarė buvęs tuometinis veikėjas — nuožmus tautininkas Raila (dabar jis bastosi kažkur Amerikoje). Paziūrėjęs į mergaitę, jis piktai metė: "Iš kur tu gavai šitą semitinę išperą?"

As jį suniekinau ir paprašiau daugiau neįžeidinėti, tačiau nerimas liko. Mergaitė buvo šviesiaplaukė, mėlynom akim,

Savo idomias pastabas "Tiesos" redaktorius H. Zimanas baigia:

Didelį patyrimą sukaupe mūsų liaudis, žengdama Lenino nurodytu keliu. Buvo šiame kelyje istorinės pergalės, buvo ir pralaimėjimų. Pralaimėjimas yra ne tik nuostolis. Jis taip pat yra patyrimas ir pamoka. Žengdami toliau Lenino keliu, darykime išvadas tiek iš pralaimėjimų, tiek iš pergalės.

Šiandien mūsų šalis yra ne tik galingesnė, negu vakar, o rytoj ji bus ne tik turtingesnė, negu šiandien. Šiandien mūsų šalis, kiekvienas jo žmogus, turi didesnę patyrimą, yra brandesnė, negu vakar. Panaudokime tą patyrimą, kad dar sėkmingiau žengtume į priekį Lenino keliu.

Eliti j komunistą nereikia žengti tik iš pergalės į pergalę plačiu vieškeliu be duobių ir staigių posūkių, pakiliu ir nuokalniu. Būti leniniščių tai reiškia drąsiai eiti pastinkant sunkumus, juos įveikiant komunisto pergalės vardan!

Didi tarybinės visuomenės, Tarybų šalies jėga yra tai, jog milijonams nėra didesnis laimės, kaip elgtis būtent šitaip.

SMETONININKŲ
ŠULI RAILAI
PASISKAITYTI

Vienas iš stambiausių "veiksnių" yra žurnalistas ir Clevelando smetonininkų "Dirvos" šulas yra Bronius Raila, Brooklyno "Vienybė" (bal. 22 d.) po antrašte "Medžiaga Railos biografijai" apie šitą sutvėrimą rašo:

Išvijos tautinėje spaudoje Railos pavardė sutinkama dažnai. Vienas iš paskutiniųjų jo žygdarbių buvo suniekinamas poetas Salomėjos Neries ir buv. VLIKo pirmininko prelatu Krupavičiaus. Pasitaikė proga, ir Railos asmenybę prisiminė Lietuvoje.

Grįžtame į hitlerinės okupacijos laikus Kaune. Naikinami žydai. Nedaromās skirtumas nei gydytojams, nei advokatams, nei kovojusiems už Lietuvos laisvę, nei jokiems kitokiems žydams, nes jie yra žydai ir juos naikina vokiečiai. Lietuvių tauta, išskyrus vieną kitą išgamą, žydus užjaucia, bet realios pagalbos tegali suteikti tik pavieniems žydų asmenims. Gelbėtojai, kurių tarpe daug kunigų, patys savo gyvybę rizikuoja.

Žydų gete keblioj situacijoj atsidūrė populiarius Kauno smuikininkas žydas D. Pomerancas su žmona. Jiems gimė duklė. Gete maži žydukai naikinami. Pomerancai su dukterij norėtų išaugoti, bet sunkumai neįveikiami. Tad jie daug net ir neprašė, savo Danutę Pomerancaitę vaistais kiek užmigdė, įdėjo į maišą ir pasiuntė... garsiojo Kipro Petrausko šeimai. Petrauskiei teko nelengva rolė mergaitę slapstyti ir auginti. Teko skaitytis, kad žydaite priglaudusios šeimos gyvenimas gali susprogti su bet koku nelentu pašalinio žmogaus vizitu. Nuolatinė baimė gyventi, bet nuo likimo primestos žmoniškumo pareigos neatsisakiusi E. Petrauskienė pasakoja:

... baimės įvarė buvęs tuometinis veikėjas — nuožmus tautininkas Raila (dabar jis bastosi kažkur Amerikoje). Paziūrėjęs į mergaitę, jis piktai metė: "Iš kur tu gavai šitą semitinę išperą?"

As jį suniekinau ir paprašiau daugiau neįžeidinėti, tačiau nerimas liko. Mergaitė buvo šviesiaplaukė, mėlynom akim,

mokėjo tik keletą žydiškų žodžių ir todėl beveik visą laiką tylėjo, — nejaugi jis kitur ką nors žinojo... Žydų vaikus mes ne vieni globojom ir žinojom, ko sulaukdavo tos šeimos, kurias įskūdavo fašistams.

E. Petrauskienė mažą Danutę vėliau, bėgdama į Vokietiją, pasiėmė su savim. Vėliau ji su savo globotine į Lietuvą grįžo. Iš kažkurio Vokietijos konlagerio grįžo mergaitės tėvas. Atsirado ir motina. Ilgainiui mergaitė suprato, kad ji turi dvejus tėvus: savo tikruosius ir ją globojusius.

Gyvenimas nestovi vietoje. Danutę Pomerancaitę dabar jau ištiekėjusi, pabaigusi muzikos mokslus smuikininkė. Jos mokytojai buvo A. Livontas ir prof. D. Oistrachas.

Bastosi kažkur Amerikoje Raila. O gal jis dar tebesidomi "smetoninimės išperomis"?

ŽYDŲ TURISTINĖS
GRUPĖS LIETUVOJE

Vilniaus "Tiesoje" balandžio 25 d skaitome tokį pranešimą:

Antrą dieną Tarybų Lietuvoje vieši Jungtinės Amerikos Valstijose gyvenančių žydų tautybės turistų grupė, vadovaujama rašytojo ir žurnalisto Davido Zelcerio.

Svečiai susipažino su Lietuvos sostinės istorinėmis ir architektūrinėmis įžymybėmis, aplankė Panerius, žiūrėjo lietuviškus filmus. Lietuvos Draugystės ir kultūrinio ryšių su užsienio šalimis draugijoje Amerikos turistai susitiko su Vilniaus visuomenės atstovais.

Pradėję kelionę po Tarybų Sąjungą nuo Minsko, svečiai rytoj išvyksta į Leningradą.

Šiandien popietį į Vilnių atvyko antra JAV turistų grupė. Joje 44 pažangūs veikėjai. Vadovauja šiai grupei žurnalisto "Jewish Currents" redaktorius Samuelis Pevzneris.

Svečiai iš Jungtinių Amerikos Valstijų viešės Vilniuje tris dienas. Jie apsilankys įmonėse, įstaigose, susitiks su revoliucijos veteranais partizanais.

RAGINA
AMERIKIEČIUS
PAGALVOTI

Kanadiečių "Liaudies balsas" (bal. 23 d.) primena mums amerikiečiams, kad mūsų priešai yra ne kur nors Vietname ar kur kitur toli, bet mūsų šalyje. Laikraštis sako:

Jungtinės Amerikos Valstijos turi šimtus milijonų bazių po visą pasaulį. Turi didžiausią karo laivų, submarinų, daugybę orlaivų. Visa tai suteikia užtikrinimui Jungtinių Valstijų saugumą nuo kokių kokių tai išlaikinių priešų. Bet jų priešų niekas nemato. Jei amerikiečiai neikištų pirštų, kur nereikia, nei vienas plaukas nuo galvos nenukristų, kas liečia išlaikinius priešus.

Visai kas kita namie. Štai per trejus metus žmogžudžiai nužudė Jungtinės Valstijos 37,430 žmonių. Buvo išžaginta 57,430 moterų. Buvo 181-680 apipilėsimų, 382,710 užpuolimų. Prie to, upių išilgai prazūdo šimtus žmonių beveik kiekvieną dieną. Kitus distriktus terioja sausra dėl nebuvimo irigacijos.

Tai, kaip matome, amerikiečių priešai namie. Bet vyriausybė nededa reikiamų pastangų apsaugoti jį nuo žmonių nuo šitų priešų. Bilijonai dolerių išleidžiami ginkluotoms jėgoms, užtikrinimui saugumą nuo išlaikinių priešų, kurių visai nėra. Karai, kuriuos amerikiečiai veda, yra pačių amerikiečių produktas.

Karaiš. —Pakistanas valdžia užginčijo Indijos pranešimus, būk Pakistane paskelbta rekrūtų mobilizacija.

Krislai iš Lietuvos

žemės ūkis ir mokslas

Maskvos laikraštyje "Pravda" tilpo Antano Sniečkaus straipsnis "Už glaudžią mokslo ir gamybos sąjungą." Straipsnyje pažymima didelė reikšmė, kurią turės TSKP CK kovo plenumo nutarimai dėl tolimesnio žemės ūkio išvystymo. Jie labai padeda mokslo darbuotojams ir specialistams, įkvepia juos vaisingiau dirbti ir veiksmingiau padėti kolūkiams ir tarybiniam ūkiams. Dabar Lietuva turi šešis žemės ūkio mokslinio tyrimo institutus neskaitant žemės ūkio Akademijos) su bandymų stotimis kiekvienoje respublikos dirvožemio zonoje. Ten rodomas pavyzdys, kaip pasiekti didelių derlių, didesnę žemės ūkio produktų gamybą.

Per pastaruosius ketverius metus Raudondvario žemės ūkio mechanizavimo ir elektrifikavimo instituto eksperimentiniame ūkyje grūdinių kultūrų derlingumas padidintas nuo 9 ligi 25 centnerių (po 100 kilogramų) iš hektaro. Šimtui hektarų žemės ūkio naudmenų pieno gamyba padidėjo nuo 266 ligi 721 centnerio, mėsos (gyvo svorio) gamyba — nuo 33 ligi 148 centnerių. Gausius ir pastovius derlius gauna žemdirbystės ir gyvulininkystės institutų eksperimentiniai ūkiai Dotnuvoje ir Baisogaloje Tyrimo institute dirba 460 moksliniai darbuotojai, iš kurių 122 mokslų kandidatai (magistrai). Be to, aspirantūroje mokosi 93 žmonės.

Didelį autoritetą pelnę tokie žinomi mokslininkai, kaip profesorius J. Kriščiūnas, docentas P. Vasiūnas, docentas J. Bulavas, profesorius J. Petrakis, profesorius J. Tonkūnas ir eilė kitų. Drauge su jais sėkmingai dirba gabūs jaunosios kartos mokslininkai A. Budvytis, L. Kadžiulis, A. Tindžiulis, L. Timukas, R. Makoveckas ir kiti. Mokslinių įstaigų darbas palankiai atsiliepia, vystant žemės ūkį.

Kauno hidroelektrinės
penkmetis

Šiomis dienomis sukako 5 metai kaip pradėjo veikti Kaune hidroelektrijos stotis ant Nemuno, prie Petrašiūnų. Buržuaziniais laikais Lietuvos energetikų svajonė. Tačiau buržuazinės santvarkos sąlygomis jos įvykdymas nebuvo įmanomas. Belgų rankose buvusi elektrijos bendrovė dėjo visas pastangas hidroelektrinės sumanymui su-trukdyti. Inžinieriui Smilgevičiui, kuris buvo karščiausias kovotojas už hidroelektrinės statybą, belgai siūlė didelį kyšį, kad tik jis nutiltų ir savo planų ne-skelbtų. Kai tas nepadarė, inž. Smilgevičių pasikvietė tuometinis Vidaus reikalų ministras Rusteika ir pa-grasino represijomis, jei jis nesiliaus rašęs apie hidroelektrinės projektus. Vado-vaujantiems Lietuvos buržuazinės valdžios žmo-nėms rūpėjo ne elektros rei-ka-lai, bet savo bisnis. Gud-rūs belgų kapitalistai aprū-pino savo bendrovės akcio-nis įtakingiausius valdžios žmones, kurie turėdavo ne-mažą pelną. Elektra buvo brangi, Lietuva skendėjo tamsoje, belgų kapitalistai

turėjo didelį pelną, iš kurio atkrisdavo dalis ir Lietuvos ponams.

Tarybinėje santvarkoje elektros energijos gamyba išaugo apie 40 kartų, palyginus su buržuazijos viešpatavimo laikais, ir visa ji skirta liaudies reikalsams. Jokie kapitalistai iš elektros nespėjo, o darbo žmo-nėms ji plačiausiai prieina-ma.

Lietuviška daina La Skaloje

Grupė tarybinių dainininkų yra išvykusi tobulintis dainavimo meną į garsiąją Italijos La Skala operą, Milane. Ten nuvyko ir žinomas Lietuvos dainininkas Virgilijus Noreika. Ligi šiol svečiai susipažindavo su italų muzikiniu pasauliu. Be štai Milano muzikinės visuomenės turėjo progos susipažinti su tarybinių tautų menu. Koncertinėje-kamerinėje teatro salėje Pikolo-Skala buvo surengtas svečių vakaras. Kiekvienas tarybinis dainininkas atliko po dvi savo tautos liaudies dainas: V. Alantovas atliko rusų, A. Solovjanenka — ukrainiečių, M. Magomajevs — azerbaidžaniečių, V. Mirkjanas — armėnų, H. Krumė — estų. Skambėjo tame La Skalos koncerte ir lietuvių dainos. Virgilijus Noreika padainavo dvi lietuvių liaudies dainas: "Tris dienas tris naktis" ir "Aš išdainavau visas daineles..."

Draugystės su Lenkija
vakaras Vilniuje

Balandžio 19 d. Vilniuje, Akademino Dramos teatro patalpose įvyko iškilmingas susirinkimas, skirtas TSRS ir Lenkijos Liaudies Respublikos draugystės, savitarpio pagalbos ir pokarinio bendradarbiavimo sutarties 20-osioms metinėms paminėti. Susirinkimo prezidentas — A. Barkauskas, J. Maniūšis, J. Paleckis, A. Sniečkus, K. Mackevičius ir kiti respublikos bei miesto vadovaujantys darbuotojai, o taip pat LLR pasiuntinybės Tarybų Sąjungoje pirmasis sekretorius R. Dmovskis. Atidarė susirinkimą TSRS-Lenkijos draugystės draugijos Lietuvos skyriaus pirmininkas akademikas J. Žiugžda. Pranešimą padarė Kultūros ministras J. Banaitis. Paskui kalbėjo R. Dmovskis, užbaigęs savo kalbą lietuviškai: "Tegyvuoja lenkų ir lietuvių tautų draugystė!"

Po iškilmingosios dalies buvo parodytas veikalas "104 puslapiai apie meilę." Šiomis dienomis Vilniuje gastroliuos Lenkijos teatras "Povšechny," kuris parodys S. Vyspianskio veikalą "Vestuvės." Stefano Žeromskio "Pavasario išvakarėse" ir F. Dostojevskio "Nusikaltimas ir bausmė."

J. Paliukonis
Vilnius, 1965-IV-20

ATRADO SLAVŲ MIESTO
LIEKANAS VOKIETIJOJ

Vokietijos Demokratinės Respublikos archeologai Ober Ukerzės ežero saloje, esančioje maždaug už 25 kilometrų į pietus nuo Profclau miesto, atrado ankstyvųjų viduramžių epochos slavų pilies liekanas. Tvirtovę su krantu kadaise jungė apie 1 mylios ir pusės ilgio tiltas, statytas apie 1000-uosius metus. Matyt, nežinomas miestas buvo didelis prekybos centras. Idomu, kad vietinių žvejų tapė iki šiol išliko pasakojimai apie tilto buvimą.

Lietuvių Proletarinės raštijos genezė

Velionis B. Pranskus-Zalio-
nis (mirus 1964 m.), be
daugelio kitų savo knygų,
paliko mums ir labai vertin-
gą istorinį veikalą — „Pro-
letarinė lietuvių literatūra“,
kuriame yra daug medžia-
gos apie pasireiškiančių pa-
žangių lietuvių grožinę lite-
ratūrą bei pirmuosius pro-
letarinius rašytojus — pro-
zaikus ir eilėninkus-poetus.

Proletarinės literatūros
daigelių jau vienur kitur
galima užtikti ir demokra-
ty-liberalų spaudoje po 1905
m. Rusijos revoliucijos, sa-
kysime, kad ir J. Krikščiu-
no - Jovaro ar K. Stikliaus-
Stiklio eilėraščiuose. Jų
simbolikoje galima rasti
kritinio bei socialistinio re-
alizmo motyvų. Bet jie dar
labai silpni: daugiausia tik
nuoskaudos, dejonės ir ge-
resnės ateities viltys.

Julius Janonis-Vaidylos Ai-
nis, ypatingai paskutiniai
dviem metais prieš jo mir-
tį, buvo pirmas poetas, kon-
krečiai apčiuopęs bei išreiš-
kęs savitą darbininko gyve-
nimą, jo kovas bei aspira-
cijas.

Po pirmojo pasaulinio ka-
ro, „laisvoje“ Lietuvoje įsi-
galėjo žiauri politinė reak-
cija: jokia laisvesnė mintis
pasireikšti negalėjo. Kai-
resniosios srovės rašytojai
savo raštus spausdino pa-
žangiojoje Amerikos lietu-
vių spaudoje arba Minske
bei Maskvoje leidžiamuose
spaudiniuose.

Didelė dalis tokių rašy-
tojų turėjo bėgti į užsie-
nius, daugiausia į Ameriką,
Kanadą, Rusiją, Ukrainą,
Baltarusiją, Pietų Ameriką,
Afriką ir kitur. Ejo „Bal-
sas“ (Vokietijoje), „Darbi-
ninkų atstovas“, „Valtsiečių
žodis“, žurnalas „Naujoji
gadybė“ (ne amerikinė),
„Skardas“, „Vilnis“, „Ko-
munistas“, „Raudonoji vė-
liava“, „Kolektyvas“, „Ko-
munaras“, „Švyturys“,
„Angt. Amerikos Valstijose“
„Kova“, „Laisvė“, „Vilnis“
ir kiti.

Tuo metu ten reikėsi to-
kie rašytojai, kaip P. Kur-
kulis-Vardūnas, Z. Valaitis-
P. Aušrotas, S. Mickevičius-
Paprusis, K. Šlaitas - A.
Regratis, J. Stašelis-Skrib-
liukas, A. Merkys - Lavė-
nos Liuda, J. Rūtenis-Silp-
nutis, E. Jankūnaitė - Ma-
rinskaitė, S. Raudonis-Zai-
bas, Br. Pranskus - V. Vė-
liavinis ir kiti.

1921-23 m. spaudoje pra-
dėjo rodytis P. Viliūnas, V.
Kopka - Vincutis - Meilutis,
Eugenija Tautkaitė-Jūrata-
Jūraitė, J. Zaldis - Žalva-
ris, F. Vaišnoras - F. Sodai-
nis, J. Paukštelis - J. Virba-
nas, Aldona Didžiulytė-
Kazanavičienė (Elvyros Se-
sytė), Vanda Didžiulytė-
Mickevičienė (Šermukšnė),
Jonas Šepetys, V. Kapsu-
kas, V. Rekašius, J. Vit-
kauskas, K. Aleknavičius,
J. Biliūnas - Barzdyla, A.
Jasutis-Julmis, B. Pauliuke-
vičius - Džiugas, P. Pajars-
kis, A. Dabulevičius - Dabu-
lis ir kiti.

Taigi rašytojų, ypatingai
eilėninkų, buvo gana daug,
bet jie buvo neorganizuoti:
dirbo „kas galva, tai razu-
mas.“ Kas yra toji prole-
tarinė poezija ar proza —
retas kiek nusiimanė. Ko-
munistų Partija į grožinę
raštiją mažai kreipė dėme-
sio, žiūrėjo tik, kad parti-
nė linija būtų išlaikyta. Net
kai kurie Partijos vadai
grožinei literatūrai buvo

abejingi, mažą temą joje
naudos.

Norėdami kaip nors savo
žingsnius suvienodinti, lie-
tuviai rašytojai T. Rusijoje
sukūrė savo organizaciją,
vadinamą Lietpropoetų Sa-
jungą, ir išleido savo laik-
raštį „Raudonoji vėliava.“
Tačiau 1921 m. gale, dėl jos
antipartinės linijos, ji buvo
sulaikyta, o Partija pradėjo
leisti mėnesinį žurnalą „Ko-
munarą“, redaguojamą V.
Kapsuko. Bet jis neilgai
ėjo. 1922 m. pradėjo eiti
„Kolektyvas“, o 1923 m.
Smolenske „Darbininkų
jaunimas.“

Lietpropoetų sąjunga gy-
vavimo pradžioje buvo ga-
ma veikli. Jos nariai sekė
Demjanu Biednu ir kitais
rusų „Kuznicos“ („Kalvės“)
rašytojais. Tačiau šie „pro-
letkulta“ proteguotojai tu-
rėjo daug ideologinių silp-
nybių, jų teoretinis „baga-
žas“ buvo labai menkas.
Vienas jų Sąjungos vadų, Z.
Valaitis, va kaip žiūrėjo į
proletarinę poeziją, kaip ją
aptarė:

„Proletary poezija, tai to-
kia poezija, kuri sukurta
yra proletary ir pirmų pir-
miausia industrialių darbi-
ninkų, tokių darbininkų, ku-
rie savo kūrinus bekurda-
mi, nenutraukęs ryšių su sa-
vo klase, su gaminiu... galop,
prie proletary poetų,
nors ir su pastabomis ir
abejone, galima priskirti
tuos, kurių tėvai buvo prole-
tarai ir kurie dvasiniai
gyveno su darbininkų kla-
se.“

Apie meninį poezijos lygį
jie nesirūpino: bile tik tu-
rinys revoliucinis ir rašyto-
jas proletaras! Tai buvo
siaurai dogmatinė, pilna
sektantizmo uždaru poe-
zija ir ji nieko gero nežadėjo.
Viduje Partijos dėl litera-
tūros buvo vedama asmeni-
niai kivičiai ir vaidai. Z.
Valaitis išleido vienkartinį
ilustruotą (su karikatūro-
mis) leidinį, pavadintą
„Dešimt kreivų žingsnių“,
kuriam kovoją prieš Z.
Angariečio tariamus nu-
krypimus.

Pagaliau į šį reikalą tu-
rėjo įsikšti Partija ir kai
kuriuos smarkuolius su-
drausti, kitus net iš Parti-
jos pašalinti. 1924 m. išlei-
ta mėnesinis žurnalas „Ki-
birkštis“, redaguojamas V.
Kapsuko ir Z. Angariečio:
„Kibirkštis“ aktyviai ko-
vojo ir su įvairiais nukry-
pimais proletarinių rašyto-
jų veikloje bei kūryboje.
Ji kėlė aikštėn Lietpropo-
etų Sąjungos uždaru ten-
dencijas, jos atitrūkimą nuo
Lietuvos Komunistų
Partijos vadovavimo ir nuo
Lietuvos darbininkų kovos,
o itin plačiai ir aštriai kri-
tikavo atskiras ydas ir klai-
das konkrečioje tiek Sąjun-
gos narių, tiek visų kitų ra-
šytojų bei poetų kūryboje.
Proletarinės literatūros kri-
tikos darba „Kibirkštyje“ ve-
dė Z. Angariečio.“

Tačiau Z. Angariečio, kaip
žemiau matysime, mažai rū-
pinosi apie meninį prole-
tarinės literatūros lygį, apie
jos formą, jos originalumą,
jos vaizdingumą ir kt. Jam
viską atstojo proletarinis
turinys. Gi turinys, nors ir
geras, be formos gali būti
tik proletarinis trafaretas
ar traktatas, bet ne poezija.
Toliau B. Branskus-Zalio-
nio knygoje skaitome:

„Proletarinė lietuvių litera-
tūra“, psl. 193.

„Daugeliu atvejų teisingai
nurodydama ir kritikuoda-
ma proletarinių lietuvių ra-
šytojų klaidas ir tuo padė-
dama jas išgyvendinti, „Ki-
birkštis“ ir jos žymiausias
kritikas Z. Angariečio ne-
pakankamai domėjosi meni-
nio proletarinės literatūros
lygio kėlimu, o šioje srityje
konkrečiai parama buvo ne
mažiau reikalinga, nes dau-
gelio kūrinių meninis lygis
buvo pernelyg žemas. Pra-
dedant leisti žurnalą
straipsnyje „Nuo redakcijos“
„Kibirkštis“ rašė:

„Mes žinome, kad mūsų
poetai dažnai silpnai rašo
lietuviškai, labai silpną turi
supratimą apie ritmą ir ri-
mą ir šlubuoja daugelyje
dalykų. Bet mes nestatysim
formą pirmojo vietoj. Mums
pirmojo vietoj rūpės turinys.
Mes maloniau priimsim raš-
tus, smarkiai šlubuojančius
savo forma, bet kad jų tu-
rinys eitų darbininkų kla-
sės reikalams.“

„Kibirkštis“ ne tik spaus-
dino daugybę labai menko
meninio lygio kūrinių, bet
nevedė rimtesnio darbo ir
su autoriais, nepaskelbė nė
vieno naudingesnio straips-
nio proletarinės lietuvių li-
teratūros meniskumo klau-
simais. Iš esmės kiek vien-
pusiškai sprendė ir prole-
tarinių rašytojų lavinimosi
problemą...“

„Kibirkštyje“ ypač jos pa-
grindinio vadovo Z. Anga-
riečio straipsniuose, pasi-
reiškė ir dialektinio prieji-
mo prie pačios proletarinės
literatūros stoka. Žiūrėda-
mas į visą ankstesnę prole-
tarinės literatūros raidą ne-
istoriškai, Z. Angariečio ne-
sugebėjo rasti kokių nors
proletarinių bruožų ne tik-
tai tokių rašytojų, kaip J.
Biliūnas, Br. Laucevičius-
Vargšas ir J. Šepetys kūry-
boje, bet net ir J. Vitkaus-
ko, V. Rekašius ir J. Jano-
nio jis nelaikė prole-
tarinės poezijos atstovais.
Straipsnyje „Keletas žodžių
apie mūsų proletarinę dai-
liai literatūrą“ Angariečio
rašė:

„Nenalyginamai aukščiau
stovi Julius Janonis raštai.
Bet ir čia dar toli iki tikros
proletarinės dailės... Tie-
sa, vėlesniuos laikus jau
mes matėm visą eilę J. Ja-
nonio eilių, kur matėsi dir-
banties ir kovojantis darbi-
ninkas... Bet ir tuomet jis
labiau buvo žvalgų, iš šalies
stovinėčių. Dėl to ir vėles-
niais laikais J. Janonis ne-
buvo tikras proletarinis po-
etas... Mes dar neturime
savo proletarinės dailiosios
literatūros.“

Veikiausiai, sektantinės
Angariečio kritikos paveik-
tas, ir V. Kapsukas 1925
m., rašdamas „Laisvėje“
apie ALDLD išleistas kny-
gas sakė:

„Be kritikos negalima pri-
imti ir mano „Biliūno bio-
grafija“ pradėtoji rašyti da-
prieš didįjį karą ir baigtoji
karo pradžioje. Tikru prole-
tariniu dailiosios literatū-
ros rašytoju pas mus tuo-
met da visiškai nebuvo. Aš
ju ieškojau ir, nieko geres-
nio neradęs, visiškai
klaidingai itempiau ir prole-
tarinius rašytojus J. Biliū-
ną, pirmam jo rašymo lai-
kotarny.“

Vėliau V. Kapsukas savo
nuomone J. Biliūno ir J. Ja-
nonio atvejų pakeitė.

„Proletarinių lietuvių ra-
šytojų nesutarimams iš-
spręsti — sako B. Prans-
kus — padėjo VKP(b) CK.
rezoliucija „Dėl partijos poli-
tikos grožinės literatūros
srityje“ (1925.VI.18). Joje
buvo nuosekliai išdėstyta
partijos politika literatūros
klausimais...“

Deja, šis proletarinės lie-
tuvių literatūros pakilimas
liko nutrauktas, isigalint
Stalino asmenybės kultui,
pažeidus tarybinį teisėtu-
mą. 1937-28 m. tas pažeidi-
mas pasiekė savo viršūnę:
didelė TSRS gyvenusių prole-
tarinių lietuvių rašytojų
dauguma buvo nekaltai re-
presuota, o kai kurie iš jų
žuvo (Z. Angariečio, B.
Pauliukevičius, A. Dabule-
vičius, A. Merkys, J. Sta-
šelis, V. Kopka, L. Zaldis
ir kiti). 1937 m. rugp. mėn.
sustojo ejęs „Raudonasis ar-
tojais“, o 1938 m. kovo mėn.
„Priekalas“ Nutrūko ir lie-
tuviškų knygų leidimas Bal-
tarusijos Valstybinėje lei-
dykloje bei Maskvoje. Žuvo
ir daugelis jau paruoštų ar
ruošiamų spaudai rašytojų
kūrinių rankraščių.“

*) Ten pat psl. 232.

Trušio kilmė

Laukiniai triušiai gyvena
pietinėse Vakarų Europos
srityse. Savo spalva ir vi-
su kūno pavidalu jie pa-
neši į Lietuvos kiškus, tik
mažesni ir bent kiek skiria-
si savo gyvenimo būdu.
Kiškiai urvų nesikasa, o
triušiai gyvena urvuose.
Ten, saugioje nuo grobuo-
nių vietoje, patelė veda 10-
12 plikių, aklių, bejęgių jau-
niukų. Triušiai minta įvai-
rių augalinių maistu ir daž-
nai gadina sodus ir miško
medžius.

Žmogus, padaręs triušį
naminiu gyvuliu, naudoja-
si šio žvėrelio visumu: iš vi-
enos poros triušį per metus
galima išsiauginti bent kelis
šimtus ir tuo būdu gauti
daug geros mėsos, kuri sa-
vo skoniu panaši į vištos
mėsą. Be mėsos, naminiai
triušiai quoda švelniavilnių
kailiuku. Kai kurių triušiu
veislų dar šukuojamos švel-
nos minkštos vilnos, iš ku-
rių mezgami įvairūs šilti
drabužiai. Tuo būdu triu-
šis iš žalingo graužiko vir-
to labai naudingu naminiu
gyvuliu.

Tokiu būdu žmogus, nau-
dodamasis prijaukintųjų
naminių gyvulių igimtai-
siais savumais, keičia ir to-
bulina juos savo tikslams.

ISKASTINĖ ŽĄSIS-ANTIS

Losandželo paleontologi-
jos muziejaus (JAV) eks-
pedicija Anza Boreo dyku-
moje, netoli San Diego (Ka-
lifornija) aptiko daug se-
novinių paukščių ir kitokių
gyvūnų kaulų. Iš 28 paukš-
čių rūšių 6 buvo nežinomos
išmirusios rūšys. Ypač su-
domino paukštis, kuris bu-
ro pavadinimas Brantadoma
Downsi (ekspedicijos vado-
vo Teodoro Daunso gar-
bei). Šiame paukštyje ran-
dami tiek žąsies, tiek ir an-
ties požymiai.

POTVYNIAI

Chicaggo. — Vidurvaka-
rinės valstijos potvyniai
padarė apie \$300,000,000
nuostolių. Apie 15,000 akrų
javais apsejamos žemės plo-
ty vanduo nuniokojo. Artį
100,000 žmonių gyvenimo
namai nukentėjo.

Ivykiai prieš 100 metų

• Vilniaus kraštas yra
miškingas. Beveik ketvir-
tadalis visos Vilniaus gu-
bernijos apaugusi miškais.
Vilniaus apylinkėse auga
daugiausia eglės, beržai,
drebulės, pušys ir klevai.
Trakų ir Švenčionių ap-
skrityse vyrauja pušynai.
Kitur — miškas mišrus.
Toks medžių įvairumas la-
bai naudingas pramonei ir
prekybai. Pušis ir eglė pa-
naudojamos statybinei me-
džiagai ir jų daug išvežama
į užsienį. Beržas eina ku-
rui ir ūkio reikalams. Iš kle-
vo gaminami baldai, grin-
dys, ratai. Ažuolas naudo-
jamas kniedijimui, grin-
dams, malūnų polioms, o be
to jo daug išvežama į užsie-
nį. Uosis ir liepa geriau-
siai tinka namų apyvokos
dailtams pagaminti. Tik
labai gaila, kad liepa prade-
da jau nykti. O priežastis—
vyžos.

Štai ką kalba skaičiai:
visame Vilniaus krašte
yra 841,095 gyventojai.
Tūkstančių, avi vyžas. Ge-
riausios vyžos tarnauja tik
tris dienas. Vadinasi vienam
žmogui per savaitę reikia
dviejų porų arba 100 porų
per metus. Jei padauginsi-
me 400,000 iš šimto gausi-
me 40,000,000 vyžų per me-
tus. Kiek tad reikia sunai-
kinti liepų! Klevas pas mus
plačiai naudojamas bala-
nomis. „Duok dieve, — rašo
„Vilenskij Vestnik“ vasario
9 d., — kad mūsų valstie-
čiai greičiau galėtų nešioti
aulinis batus, o savo tro-
bas apšviesti žvakėmis.“

• Spauldoje pateikiami
įdomūs duomenys apie įvai-
rių profesijų, verslo, užsie-
mimo žmonių amžių. Pasi-
rodo, ilgiausiai gyvena dvi-
sininkai — beveik 62 metus.
Mokytojai, sodininkai, pirk-
liai išgyvena vidutiniškai
po 56 metus. Teisininkai—
54, gydytojai — 52 metus.
Žymiai trumpesnys yra
darbininkų amžius, pri-
klausomai nuo jų darbo są-
lygų. Dailidės, mūrininkai,
batsiuviai, spaustuvininkai
miršta nesulaukę 50 metų
amžiaus. Šaltkalviai išgy-
vena 46, siuvėliai—45, rai-
džių rinkėjai—43, o litogra-
fai vidutiniškai gyvena tik
40 metų.

Ši statistikos lentelė pa-
imta iš anglų spaudos.

• Pradėjo veikti Sueco
kanalas. Kaip praneša tur-
kų laikraščiai, susisiekimas
tarp Viduržemio ir Raudo-
niosios jūrų atidarytas. Kas-
dien iš Portsaido į Suecą
plaukia laivai. Dideliame
laive, kurį velka garinė val-
tis, telpa 25-30 žmonių. Taip
velkamas laivas per 24 va-
landas nuplaukia 150 kilo-
metrų, t. y. visą tarp abiejų
jūrų atstumą.

• Belgijos laikraštis ap-
rašė baisų nusikaltimą, įvy-
kusį Sicilijoje viename iš
Mesinos provincijos vienuo-
lynių. Du vienuoliai suve-
džiojo mergaitę. Nelaimin-
goji, sunkiai išgandinta, po
atsipeikėjimo atėjo pas vie-
nuolius prašyti pagalbos,
kaip nusišalinti jai gėdą. Vie-
nuoliai įkalbėjo ją nueiti
kartu į vienuolyną, ir ten
ją nužudė. Norėdami nu-
slėpti nusikaltimo pėdsakus,
vienuoliai naktį rūšyje iš
vieno karsto išmė kaulus
ir ten paslėpė savo aukos
lavoną. Bet nusikaltimo ne-
pavyko nusišalinti. Tame pa-
čiame rūšyje slapstėsi nuo
pašaukimo į kariuomenę
jaunuolis, kuris tapo šios
baisios žmogžudystės liudi-
ninku. Kitą dieną jis pra-

KALBOS KAMPELIS

Neteiktini žodžių junginiai

Spauldoje dažnai galima
užtikti tokių žodžių jungi-
mą, kurie lietuvių kalbai
nėra būdingi ir todėl joje
nevertotini. Tokie jungi-
niai paprastai būna nekū-
rybiškai, pažodžiui išversti
iš kitų kalbų. Kiekviena
kalba turi savo būdingų žo-
džių junginių, ir jų nerei-
kia kilnoti iš vienos kalbos
į kitą, norint taisyklingai
bet kuria kalba rašyti ar
kalbėti. Nurodysime keletą
tokių lietuvių kalbai nebū-
dingų, taigi ir netaisyklin-
gų žodžių junginių.

Vieni junginiai lietuvių
kalboje iš viso nevartojami;
tą pačią mintį mes lie-
tuviškai pasakome vienu
žodžiu.

„Rytoj po pietų turėsime
filmų rodyką.“ „Turėti ro-
dyką“ reikia pakeisti vienu
lietuvišku žodžiu „rody-
ti.“ „Rytoj po pietų rody-
sime filmus.“

„Daugelį jų naciai nužu-
dė, vykdydami gyveniman-
savo programą.“ Junginys
„vykdyti gyveniman“ keis-
tinasis vienu žodžiu „įgyven-
dinti“: „Daugelį jų naciai
nužudė, įgyvendindami sa-
vo programą.“

„Kada didesnis narių skai-
čius ima dalyvumą reikalų
svarstyme, visada išsina-
draugijos gerovei.“ „Imti
dalyvumą“ keistinas žodžių
„dalyvauti.“ Todėl taisyk-
lingai taip reikėtų sakyti:
„dalyvauja reikalų „svars-

tyme“ arba dar geriau sa-
kyti „svarst reikalus.“

Dar pavyzdžių:
„Neatsakomingi (=neat-
sakingi) elementai vedė
kurstyją (=kurstė) prieš
baltąją rasę“; „Per skylę
jie davė žinoti (=pranešė)
iš 400 pėdų gilumo kasyk-
los dugno, jog tebėra gyvi“;
„Kas norės, galės ir klau-
simus statyti (=klausti).“
Kitais atvejais junginys
yra lietuvių kalboje varto-
jamas, bet tik vienas jun-
ginio žodis yra keistinas ki-
tu:

„Tms daug metų (=pra-
eis daug metų), kol ji pa-
kankamai pasigamins bom-
bų“; „Laiko didelius mili-
tarinius manevrus (=vyk-
do... manevrus)“; „Imasi
žingsnių (=imasi žygių)
atstatyti tvarkai.“

„Dabar darbininkai laiko
susirinkimus ir aptaria, kaip
sėkmingiau atlikti darbą.“
Junginį „laikyti susirinki-
mus“ reikia pakeisti į „or-
ganizuoti susirinkimus.“
Bet šiame sakinyje galima,
be jo išsivertus, trumpiau
tą pačią mintį pasakyti:

„Dabar darbininkai susi-
rinkimuose aptaria, kaip
sėkmingiau atlikti darbą.“
„Buvo pasikeista atsisvei-
kinimo kalbomis (=buvo
pasakytos atsisveikinimo
kalbos); „Visiems statosi
klausimas (=kyla klauši-
mas), ko tikėtis iš naujųjų
metų.“

J. Paulauskas

EASTON, PA.

Vėl supylėme naują kapą

Balandžio 17-tą d. staigiai
mirė nuo širdies priepuolio
Mikalojus („Mike“) Shul-
kis, sulaukęs 72 metų.
Gimęs Lietuvoje, Azytėnų
kaime, Kėdainių rajone.
Atvyko į Plymouth, Pa.,
pas savo brolių Antaną Shul-
kis. Padirbėjęs porą metų
anglies kasyklose, persikėlė
gyventi į Eastoną.

Kilus pasauliniam karui,
1917 metais velionis Mikalo-
jus Shuskis buvo paimtas į
kariuomenę, kur reikėjo pa-
nešti daug vargo, grumian-
tis su kaizerine armija
Prancūzijoje. Nors nebuvo
sueistas, bet gavo nuodin-
gų dujų, nuo kurių vis skun-
dėsi, jog nėra toks, koks
buvo prieš išeinant į ka-
riuomenę.

Kadangi sveikata pavo-
jingomis dujomis buvo pa-
žeista, tai velionis Mikis
bandė gyventi laukuose, kad
būtų lengviau kvėpuoti tyru
oru. Jis nusipirko namu-
ką su pora akrų žemės
Eastono priemiestyje Glen-
done, kur išgyveno apie 30
metų iki mirties.

Velionis buvo laisvų pa-
žiūrų žmogus, griežtai nu-
sistatęs prieš visokius ka-
rus — „legališkus“ ir nele-
gališkus, kurie ir dabar yra
vedami su „dievo pagalba“,
žudomi seneliai ir nekalti
kūdikių.

Kada suėjo jam 70 me-
tų, tai sukakties proga, at-
žymėdamas savo varduves,
jis paaukojo \$70—nuo kiek-
vienerių išgyventų metų po
dolerį — mūsų spaudai, ku-
ri yra priešinga visokiems
broliūdiškiems karams.

Mikis buvo „Laisvės“ ir
„Vilnies“ skaitytojas ir pa-

nešė valdžios organams apie
vienuolių padarytą nusikal-
timą.

(Taip rašė Vilniaus spau-
da 1865 metais.)

3 psl. Laisvė (Liberty) Antrad, gegužės (May) 4, 1965

gal savo išgalę aukodavo
spaudos reikalams.

Balandžio 21 d. pas lai-
dotuvių direktorių Johną
Katinį susirinko nemažas
būrelis palydovų atiduoti
paskutinę pagarbą ir atsi-
sveikinti su velioniu Mikiu
ant visados.

Koplyčioj ir kapinėse ati-
tinkamą prakalbėlę pasakė
dr. Gasiūnas, kurios vi-
siems palydovams labai pa-
tiko.

Vardan giminaitės Mild-
red Rubiski, Johnas Katinis
laidotuvių direktorius, pa-
kvietė visus palydovus į
Lietuvių Amerikos Piliečių
Klubą užkandžiui.

Reikia atiduoti didelį kre-
ditą velionio brolio dukte-
riai Mildred Rubiski, gyve-
nanciai Levittown, Pa., kuri
rūpinosi jo šermenimis ir
palaidojo jį taip, kaip jis
prieš mirtį pageidavo.

Ilsėkis, mielas drauge, šal-
toje žemeleje, o mes tęsime
tavo nebaigtus darbus.

M. Urba

MIAMI, FLA.

Parėmė spaudą

Nellie Baltakienė iš Ro-
chester, N. Y., jau kelintą
žiemą čia atostogauja. Ji se-
natve nesigudžia ir namie
nesėdi. Nebuvo tokio pare-
gimo, kad ji nebūt buvus, o
išvažiuodama parėmė po \$5
„Laisvę“ ir „Vilnį“, taipgi
įsirašė į Socialį Klubą.

Ačiū, drauge!

Nors „Laisvės“ vėjus jau
praėjo, bet niekad nėra per
vėlu užrašyti „Laisvę“ į Lie-
tuvą. A. Neverauskas ir J.
Andrus užrašė savo gim-
nėms. Geras pavyzdys.

M. Valilionienė

Bukareštas. — Rumunija
sutiko pastatyti 140 preky-
bos laivų Tarybų Sąjungai.

KOTRINĖLĖ

(Apsakymėlis)

Ant rytojaus, kaip ir paprastai, užbaigus dienos darbą, ėjo namų link. Pas giraitę juodu vėl susitiko. Kotrinėlė nors stengėsi būti linksma, bet su ašaromis akys jį apkabino ir bučiuodama pasakė savo likimą. Jo rankos greit nuo jos pasiliuosavo, tuos žodžius išgirdus, ir, sumišęs, jis norėjo kai ką sakyti, bet žodžiai jam nesimezgė. Bet, greitai susigriebęs, dirbtina šypsena jį ramindamas ir tiesindamas, kalbėjo: "Šiandien ar rytoj tėvams pasakysiu galutinai, kad šį rudenį į mokyklą neįėjau. Lauku darbus užbaigę dar prieš Adventą susituoksim."

Ir prižadėjo ryt vakare vėl čia susitikti ir daugiau pasikalbėti apie jų ateitį. Bet šį kartą, vietoj jį palydėti per giraitę, jis apsisukęs greit žingsniavo namų link. Šis jo nesitikėtas pasielgimas jį truputį sujaukino, bet jį vis dar tikėjo jo malonių meilės žodžių teisingumu.

Jinai stovėjo valandėlę, žiūrėdama į atsitolinantį savo mylimąjį, kuris neatsi-greždamas žingsniavo savo namų link. Pagaliau akis ašaros aptemdė, jį matė jį kaip per miglą, kol jis jai visai išnyko iš akių.

Ėjo jinai viena per giraitę namų link. Parėjus namo, rado karvutę tėvelio pri-rūstę ir tvirtę prie risti. Paėmus viedruką ir pamelžus karvutę, gamino vakarienę. Valgant vakariene tėvas matė, kad kas nors ją kankina, bet nieko neklausinėjo. Nežinojo jis apie jos padėtį, nes geroji Kotrinėlės prietelka-senukė viską laikė slaptyste.

Sekančią dieną jai dirbant visokios mintys neda-vė ramybės. Nekantriai jį laukė vakaro, dažnai pažiūrėdama į saulę, ar aukštai dar. Dienai užsibaigus, bernų ir merginų kviečiama sudainuoti "Jau saulutė leidžias, artyn vakarėlis", jį atsisakė, aiškindamasi, kad skubinasi tėveliui vakarienę gaminti, nes jis nesijaučias gerai.

Skubinosi ton vieton, kur jį visuomet rasdavo pas giraitę. Bet šį kartą jo čia nerado. Žiūrėjo jinai jo tėvų ūkio link, per kurio didoką sodą, stankietais aptvertą, matėsi trobų stogai, kur jį daug dienų dainuodama dirbo. Laukė jį geroką laiką, bet jis nepasirodė. Vakarinė tamsa pradėjo apgaubti apylinkę. Ap-sipylus ašaromis ėjo namų link, vos per ašaras maty-dama tą takelį, kuriuo jis ją lydėdavo. Skarele akis apsišluosčius parėjo namo. Vakariene gamindama ir grytelę tvarkydama, slėpė jai išvėsus akis nuo tėvo. Šioji naktis jai buvo ilga ir kankinanti. Klausimai ir atsakymai mintyse kilo, bet išvados savo likimui nesurado, kol šių minčių priekankinta tik paryčių užmigo.

Šią dieną nuėjus dirbti pas tą patį ūkininką, kur vakar dirbo, sužinojo nuo kaimo bernų ir mergų, kad Ernestui Rudolfas, nebaigęs atostogų, išvažiavo atgal į Prūsus mokyti. Sakė, matė, kaip tėvas viską sukro-vęs nupyskėjo link Jurbarko.

Ši naujiena pritrenkė Kotrinėlę, it akmens smūgis galvon. Dabar ji suprato, kad tie meilūs žodžiai ir tie prizadai buvo klatingi. Stengėsi jinai savo suvilto širdies skausmus slėpti nuo kitų, bet suprato ir tą, kad jos padėties nebūs galima ilgai laikyti slaptyste—ji turės pasirodyti viešumon. Bet kaip tą laiką sutikti ir pergyventi, tai juodas audringas debesis temdė jos padangę.

Ruduo. Miškuose ir soduose medžiai keitė lapų spalvas ir krito žemėn. Ūkininkai sėjo žiemkenčius rugius ir kviečius. Moterų, vyrų ir piemenukų pilni laukai kasė bulves.

—

Kotrinėlė, pasitarus su savo prietelka senuke, pasisakė tėvui apie savo likimą. Tėvas nujautė ir matė, kad kas nors nepaprasto su Kotrinėle, bet nors tą valandėlę ir krūptelėjo, tačiau susigriebęs ramino ją. Išėjo ta slaptystė viešumon šių daržininkų kaimelyje ir viensėdžių kaime. Staiga Ernestui Rudolfui dingus, visiems buvo aišku, kas kaltininkas dėl Kotrinėlės likimo.

Šį rudenį, nors buvo kviečiama prie rudeninių darbų, Kotrinėlė atsisakinėjo, nes žinojo, kaip paniekinančiai fanatikai žmonės žiūrį į "prasikaltusią" mergelę.

Saltas šiaurys vėjas pūtė, nešdamas paskutinius medžių lapus ir barstė mažais skurėliais prie patvorio ir mažų krūmokšnių. Pasirodė ir pirmutinis sniegas, lengvai apklodamas parudavusias pievas. Nemuno paviršiumi tirštai plaukė pradedanti pasirodyti ledai. Už kelių dienų sustoję ir storu ledu apsikloję užmigo Nemunas. Dirvonai ir pievos, atidavę savo vaisius žmonijai, apsikloję storu sniegu išsėjos. Giraitės medžiai, palikę nuogi, šalto vėjo užgauti vaitojo; tik eg-laitės, kurių šakos sniegu, ir baltu sudraskytu audeklu, pasidabinusios didžiavos.

Naktis tyki. Kažin kur toli girdėtis šlajų vežimo ant sušalusio sniego girgždėjimas ir šuns lojimas. Kotrinėlė sėdėjo prie ratielio, vėpė vilnas ūkininkui, pas kurį praeitą vasarą žimono. Šis ūkininkas ir jo žmona dar buvo jauni, tu-rėjo mažą dukrelę ir buvo geros širdies žmonės. Jie apgailestavo jos likimą ir visuomet ją ramindavo. Bet, išskiriant tėvelį ir jos prietelką senukę, daugiau to-kių nebuvo.

Naktys, ilgos ir liūdnos, karts nuo karto buvo jai ašarų naktys. Jos likimo debesis darėsi vis tamsesnis. Mintimis klausė savęs, ko-kia gi išeitis dabar?... Kūdikis ateis į pasaulį, per tū-lą laiką dirbti negalės. Tėvelio sveikata menka, dirbti negali. Kiek prie ratielio užsidirbu, to neužteks. Vėliau ir to negalės.

Kalėdų ir Naujųjų metų šventės. Panemune vieškelio paviršius užsiklojo storu sniegu. Karts nuo karto šlajūs bei šlajukai, pilni žmonių, šiltais miliniais, su vel-tinėmis kepurėmis apsi-renę, važiuoja. Arkliai, iš kurių šnervių garuojantis oras veržėsi, lengvai traukė sušalusio sniego paviršiumi šlajus-vežimus. Kotrinėlė viename laigo kamputyje ledą nutarpinusi, žiūrėjo į pravažiuojančius. Jų gry-

MŪSŲ PLENTAI

Dabar, kai virpindami tylą,
Lėktuvai nardo virš kalnų,
Kai drąsūs kosmonautai kyla
Tarytum paukščiai nuo delynų
I aukštumą dangaus beribę.
Lankyti tavo seserų,
Stipriau dar mylime ramybę
Tavų šilų ir ežerų.
Slamėjimą javų ir sodų,
Ir išipurentus arimus.
Bet girdim mes ir žvilgsnį godų,
Mes girdim bombų spogimus.
Ir išipurentus arimus.
Krūtine nerimas kraupus...
Neleisime, kad sviltų gėlės,
Kad stroncis raustų tau kapus!
Pralietas kraujas jau sugertas,
Ir laikas užarė žaizdas,
Tu—amžinas lopšys,
Tu—startas
Didingų suolių ir žvaigždės.

Juozas Andriuskevičius

telė šalta, krosnis vos truputį drungnas. Malkos baigėsi, jas taupo tik valgiui išsivirti. Tėvelis vis sunkiau kosi. Neleidžia jo laukan karvutės pašerti ir pagirdyti bei malkų ir grytelės atnešti. Jai gaila jo. Jis taip sunkiai dirbo ją augindamas, o štai dabar, kada jam labiausiai reikalinga priežiūra, ji suteikti jam jos negali, nes ir ji pati iklūvusi ir gyvenimo raistą, iš kurio nemato kaip išbristi. Tas tamsus debesis graužė jos sąžinę ir stūmė ją į desperaciją.

Žiema ėjo prie pabaigos, ir Kotrinėlės padėtis blogėjo. Nors prietelka senukė karts nuo karto ją aplankydavo ir ramindavo, bet tas jai mažai gelbėdavo.

Pasirodo pirmi pavasario ženklai. Tarpstūni sniego vanduo bėga ir mažus upe-lius, o šiais veržėsi į Nemuną po storu jo ledu. Gausus vandenys spaudimas iš apačios laužė ledą į didelius ir mažesnius gabalus, sukel-damas perkūniškus trenks-mus, girdimus net už poros ar trečio kilometrų abipus Nemuno.

Dienos darėsi ilgesnės, saulutė vis iš aukščiau švietė, gaivindama žemės augmeniją. Pagaliau ir Nemuno apsiraminio. Laukuose žolė sužaliavo ir karklai pakrautėsi sulapoję. Daržininkų kaimelio žuvininkai taisėsi tinklus, rengėsi pirmam pavasariniam žvejoti-mui.

Vieną vakarą Kotrinėlės prietelka senukė atėjo pas ją ir atnešė kvėpiančių žolių arbatėlės. Ilgai jiedvi kalbėjosi. Išėdama senukė sakė, kad rytoj ryte vėl pas ją ateis. Jai išėjus, Kotrinėlė graudžiai apsi-verkė. Tai matydamas, tėvas ją ramino ir ragino eiti gulti ir pailsėti. Bet jį, glostyda-ma jo žilą galvą ir bučiuo-dama išdžiūvusį veidą, ra-gino jį eiti gulti, o jį atsi-gulsianti vėliau.

Paguldžius ir užklosčius tėvelį, išėjo laukan. Vakarai buvo jau vėlokas. Mė-nulis gerokai pakilęs virš medžių švietė.

Pasirėmus ant daržiuko tvorelės, Kotrinėlė ilgai žiūrėjo į giraitę, kuri praeitą vasarą buvo pilna jai sal-džių svajonių. Saulei nusi-leidus, padangė puošėsi lau-mės juostos spalvomis. Dabar štai jį matė baisiu ne-pereinamu raistui, į kurį jį patekė. Dairosi aplink, vi-sur tamsu, nesimato jokios aiškės. Bando eiti pri-myn, bet erskėčiuoti virvė-mis susiviję vijūnai pastoja jai kelią. Pakėlus akis į medžių viršų mato juos bai-siomis stovylomis. Šakos, apsi-vyniojusios piktomis gyvatėmis, kurios siekė į kasti. Atsigręžus užpaka-

Kaip Vilniuje pirmieji žmonės kilo į dangų

Vilniuje ėjęs lenkų kalba laikraštis "Kurjer Litewski" 1906 m. lapkričio 24 d. numeryje aprašo pirmąjį aerostatinį bandymą, kurį atliko moldavas Jordakis Kuparenka. Lapkričio 9 d. gausiai susirinko žmonių prie generalgubernatoriaus rūmų (dabar čia Karalininkų namai) pasižiūrėti nepaprasto įvykio, kaip žmogus kils į dangų. Kuparenka įsėdo į baliono, padaryto pagal jo išradimą iš guminio popieriaus, krepšį, pri-rūš virš savęs įkaitintą katilą, ir 12 val. staiga ėmė kilti į viršų. Susirinkusieji palydėjo jį šūkliais, džiūgavimai. Tą dieną vėjas buvo nepaprastai stiprus, toli nu-nesė balioną ir net pradėjo draskyti jo apačią. Pamatę pavojų, Kuparenka uždarė vožtuvą, kad karšti garai nebeitų į balioną, ir pradėjo leistis žemyn. Už Polimelio kaimo, tarp Verkių ir Kai-rėnų, balionas prisitartinio prie žemės. Kuparenka, bi-jodamas susitrenkti į įkaitintą katilą, prie kurio buvo prisirišęs, netoli žemės išsoko iš krepšio ir sutrenkė ko-ją į akmenį. Vėliau, be-gesindamas gulintį ant žemės katilą, Kuparenka nudegino dešinę ranką.

Idomu, jog visą šį nuoty-kį matė vienas valstietis, kuris nenorėjo įtikėti, jog tai žmogus nusileido iš dan-gaus. Ir tik įsitikinęs, kad astronautas yra panašus į žmogų ir tiki į patį dievą, sutiko padėti nueiti balio-ną į artimiausią kaimą. Ku-parenka grįžo į Vilnių. Daul-gelis manė jį esant nebegy-vą. Todėl atpažinę jį, pripa-žino oro keleivius didelę drąsą, žvalumą.

Tame pat laikraštyje bu-vo paskelbta, jog Kuparenka parodys dar kelias "re-prezentacijas", būtent: 1) su vienu sparnu aukštai pakils į orą, 2) paklės į orą stirmą, šunį ir saulį, surengs medžioklę ore, 3) su jo pa-ties išrastu skėčiu bus stipi-nų (atseit, parašiutu) nusi-leis žemyn iš aukščiausios vietos. Ar Kuparenka atliko šias "reprezentacijas", spaudoje neteko rasti žinių.

1909 m. sausio pradžioje į Vilnių atvyko pagarsėjęs skridimais balionu Robert-sonas. Šis paryžietis jau bu-vo daug kartų pakilęs balio-nu Paryžyje, Londone, Vienoje, Stokholme, Kopen-hagoje ir kituose miestuose. Peterburge jis kilo į orą 4

bėjo jį man, kad parduo-čiau daržiuoką ir grytelę ir važiuočiau Latvijon, kur namų meistras gerai ap-moka. Bet tas kaimelis ir tie žmonės, ką mane užau-gino, o labiausiai štai ta lankoje aiškėtelė, kurioje ma-no motina ruane pagimdžius mirė, pasiliko taip artimi prie širdies, kad nusispren-džiau čia pasilikti, kol ir mano gyvenimo žvakės liepsnelė užges.

Jam nutilus, aš valandėlę nepabadau iš to "spano." Bet garsus triubos dukart užtelejimas mudu išbūdino. Išbėgę prie kranto mosika-vom rankomis. Garlaivis "Kometa" plaukė iš Jurbarko į Kauną. Saulė slinko link vakaro, ir vos jau buvo apie porą sieksnių virš kalnų. Skubė-jau prie arklių, kurie ga-nėsi lankoje, joti namo...

(Pabaiga)

Miami, Fla.

L. S. Klubo sueigose sek-madieniais, pasidairius lau-ke, sukelia tavyje ūpą, negali duoti plunksnai rū-dyti. Čia pamatysi tai vie-nur, tai kitur grupę vyrų besikalbant. Priėjęs prie jų, vietinis tuoj tave supažin-dins su vie nu ar kitu iš šiaurinių valstijų svečiu, ir, užmezgus pasikalbėjimą, kartais pasirodo, kad esame seni kur nors buvę geri pa-žįstami bei draugai. O kai su kai kuo plačiau išsikalbi, surandi, kad Lietuvoje kilę iš tos pačios apylinkės. Štai Jonas Velička, atvažiavęs iš Kalifornijos čia apsigyven-ti. Paaikėjo, kad mudu kilę iš tos pačios apylinkės Lietuvoje. Vėliau žiūriu, Jonas kalbasi su inžinieriumi A. P. Gabrūnu. Kadaise A. P. Gabrūno Miko Petrausko mokiniai, bet per ilgą laiką nesimatę. Kaip linksma jaunystę prisiminti su senu bičiuliu!

Rengiamės minėti Moti-nų dieną sekmadienį, gegu-žės 9 d. Moterys džiaugia-si, kad joms nereikės dirbti tą dieną, nes vyrai joms pa-tarnaus. Bet kai kurie vyrai jau rūpinasi ir klausia vienas kitą, kaip tą ar kitą užduotį tinkamai atlikti.

Šių žodžių autorius taip-gi paskirtas tai dienai prie darbo.

Mūsų gera choristė Ade-la Suvak pasidavė operacijai. Šiuos žodžius rašant teko sužinoti, kad operacija buvo sėkminga, ir ji eina geriau. Choristai ir kiti klubiečiai draugai siunčia linkėjimus jums, Adeleite, ir linki, kad greit pasveiktum, pilnai su-tvirtėtum ir grįžtum su mu-mis vėl dainuoti.

Choras turi naują moky-toją — Joną Veličką, atva-žiavusį iš Kalifornijos čia apsigyventi. Jonas yra Mi-ko Petrausko mokinys ir patyręs chorų mokytojas ir vedėjas.

Chorų pamokos atsibūna šeštadieniais popiet, o esant reikalui, pamokas bus gal-ma laikyti bile dieną, nes mūsų mokytojas laisvas nuo kitų užsiėmimų.

Teko nugarsti iš keleto vy-rų choristų, kad žadama sudaryti vienų vyrų an-samblį. Mat, moterys turi savo ansamblį ir neblogai sudainuoja.

J. Šukaitis

IDOMUS RADINYS

Bronzinis raitelis išgulėjo Krymo žemėje daugiau kaip 2,000 metų. Nežinomas me-nininkas su dideliu meist-riskumu perteikė arklio ir kario judesių veržlumą. Fi-gūros kompozicija stebina lengvumu ir grakštumu. Bronzinio raitelio figūrą surasta atliekant kasinėjimus piliję, kurią sugriovė graikų karo vadas Diofan-tas II amžiuje prieš mūsų erą pabaigoje.

AUŠINA IR ŠILDO

Čekoslovakijoje pagamin-tas ventiliatorius "Eta-Vi-ro-611", kuris, naudodamas 60 W galingumą, vėsina kambarį, 800 W — skleidžia šiltą orą, o 1600 W — karš-tą orą. Toks ventiliatorius vasarą vėsina, pavasarį ir rudenį bei žiemą pašildo kambarius. Jis nedegina dulkių, todėl šildant nėra nemalonus kvapo. Venti-liatorius sukuria kambarį je oro cirkuliacija.

Philadelphia, Pa.

Iš širdies gilumos tariu aciū jums, mieli draugai, už jūsų surengtas man išlei-tuves ir dovaną. Kur aš būsiu ir kur gyvensiu, neuž-miršiu jūsų draugiškumo ir širdingumo.

Išgyvenau su jumis Phi-ladelphijoje 42 metus. Ka-dangi asmeniškai negaliu su visais atsisveikinti ir palin-kėti jums geros sveikatos ir ilgų metų, tai pareškiu per mūsų mylimą "Laisvę."

Dirbkite, draugai! Darbo yra daug. O mūsų gretos retėja — senatvė ir mirtis. Iš naujo širdingai aciū. Prižadau dirbti, kaip dirbau. Julia Smittenė

Easton, Pa.

Balandžio 24 d. draugė Tilvikienė minėjo savo 90-ąjį gimtadienį.

Draugai Tilvikai yra seni Eastono gyventojai, stiprūs darbininkų spaudos ir or-ganizacijų rėmėjai.

Tai gi sveikiname draugę Tilvikienę sujos gimimo die-na. Linkime jai stiprios sveikatos ir sveikai sulauk-ti dar daug linksmy gimta-dienių!

A. B. Ramanauskai

VANDALAI UZDARĖ MOKYKLĄ

Carteret, N. J. — Vanda-lai įsigavė į Carteret High School taip baisiai dažais iš-teptiljo sienas, koridorius, baldus, o dalį jų sulaukė, kad laikinai turėjo mokyk-lą uždaryti.

DETROIT, MICH.

Agentūros apgaudinėja vargšus

Ką neturtingieji visada žinojo, dabar iškilo švieson City Hall raporte, būtent, kad miesto viešosios ir privačios socialinės agentūros nesirūpina varguoliais. Tai, ką miesto pareigūnams galėtų pasakyti kiekvienas šalpos gavėjas, buvo išdėstyta vienos New Yorko firmos, kuri specializuojasi asistruosiose socialinėse problemose tyrinėjime, už kurį užmokėta \$175,000.

Pranešimas, kurį miesto pareigūnai ketė savaičių buvo sulaukę, konstatuoja, kad Detroito gyventojai, kuriems pagalba yra labiausiai reikalinga, turi mažiausiai vilčių ją gauti.

Mėras Cavanagh įsakė New Yorko Arthur D. Greenleigh Associates padaryti raportą sulauktyti, "kol mes galėsime tinkamai išsiaiškinti rezultatus." Korrespondentai vis dar tebe laukia raportu paskelbimo spauldoje.

Pranešime išdėstoma:

United Community Services, kurie finansuojami iš 20 milijonų, kasmet surenkamų Detroito rajone per "Torch Drive", visų pirma rūpinasi vidurinės klasės šeimomis, ir kad tiksliai mažiau negu 10% socialinių agentūrų, tokių kaip Family Service, biudžeto atitenka vargingiesiems, todėl, kad esą "su jais sunku dirbti, ir kad jie mažina laimėjimų vidurkį." Šiuo atveju daugiau kaip 70% neturtingųjų yra negrų šeimos.

Detroito viešosios mokyklos jau seniai kaltinamos vilkinimu integracijos, pripažintos nebendradarbiaujančiomis su kitomis viešosiomis ir privačiomis agentūromis teikiant pagalbą lūšnyų kvartaluose (t. y. Detroito negrų getuose).

Valstijos, apskričių ir Detroito miesto agentūros nesugeba parūpinti darbo bedarbiams. (Michigan yra 138,000, neskaitant 50,000 pagylių Detroito, kurie nelanko mokyklų ir nedirba. 70% jų yra negrai. To nėra pažymėta New Yorko agentūros pranešime, bet tai gerai žinoma laikraštininkams.)

Biednuomenei teikiama medicinos pagalba yra labai nepakankama. Detroito Receiving Hospital medicinos pagalbos tenka išlaukti aštuonias valandas, kas ten yra įprastas, kasdieninis reiškinys. Privačios ligoninės, į kurias labdarybės įstaigos siunčia neturtinguosius pacientus gydymui, dažnai atsisako juos priimti. Daugumą jų diskriminuoja, o jei ir priima negrus, tai juos segreguoja.

Detroito poilsio galimybės yra skirtos turtingiesiems miesto kvartalams. Lūšnynei praktiškai neturi jokių parkų arba šiaip poilsio vietų.

Du trečdaliai lėšų, skirtų Greenleigh studijai, buvo sumokėta federalinės valdžios. Tie pinigai buvo skirti planavimui ir išaiškinimui, kas reikalinga kovai su skurdu.

United Community Service direktorius Richard F. Huegli pasakė korespondentams: "Mes žinome, kad daugelis vargšų su mumis neturi ryšių ir net nežino, kad mūsų agentūros egzistuoja."

Huegli pareiškimas pasivertina, pažvelgus į užuoraukštį ir užrakintąjį raportą (pranešimą), kuria-

me paskelbti 200 sociologų pasikalbėjimais su 2,000 neturtingųjų šeimų.

Pasikalbėjimuose nustatyta, kad sveikatos ir šeimoms problemos yra svarbiausios. Daugiau kaip 50% pageidavo informacijų tokiems klausimais kaip gimdymo kontrolė, abiejų tėvų nebuvimas namie ir kt. Pastangos gauti darbo vargšų tarpe yra didesnės negu kitose šeimose.

Nustatyta taip pat, kad profesionaliai socialiniai darbuotojai yra daugumoje vidutiniųjų sluoksnių žmonių ir jiems sunku užsiimti neturtingųjų problemomis. Taipgi nustatyta, kad šitie socialiniai darbuotojai lengviau suranda artimą kontaktą su vidurinės klasės žmonėmis.

William Allen
Iš "The Worker"
Išvertė Irena

CLEVELAND, OHIO

Balandžio 8 d. įvyko Moterų klubo susirinkimas, kuris buvo skaitlingas.

Buvo skaitytas padėkos laiškas nuo A. A. Sklerienės, iš Floridos, už klubo dovanėlę. Draugė buvo sunaikinti susirgusi. Linkime jai pilnai pasveikti.

Serga Tyzinauskienė, ją lankyti apsiėmė M. Karskienė ir A. Mack. Serga O. Zebrienė, ją lankys M. Meison. Nutarta pasiųsti pasveikinimą F. Sutkaičiui, kuris jau daug metų serga ir negali lankytis į parengimus ir susirinkimus. O. Danis jau pasveiko ir buvo susirinkime. Ji, klubietėms atsidėkodama, pavašino vyru. O. Susnienė paukuko klubui \$2, nes negalėjo veikti.

Buvusiojo JAV prezidento F. D. Roosevelto mirties sukakčiai minėti paskaita skaitė M. Meison. Paskaita parašyta Vinco.

Klubietės nutarė sekama me susirinkime. Motinos dienos proga, pavašinti motinas, tėvus ir draugus pietumis. Susirinkimas įvyks gegužės 13 dieną LDS klube, 9305 St. Clair Ave. Pradžia 11 val. dieną.

LLD 22 kuopos parengimas gerai pavyko. Kuopa dėkinga visiems dalyvavusiems, taipgi visiems dirbusiems parengime. Ačiū už dovanėles J. Werner, O. Petrauskienė, J. Stripeikiai, S. Saldauskui, V. Darskienė, B. Mikalajūnienei, O. Misevičienėi ir O. Salin. A. S.

Avalon, N. J.

Džiuginančios žinios

Vasara ateina ir su ja prasideda pažangiečių lietuvių veikla. Filadelfiečiai ir plačios apylinkės judėjimo veikėjai ir veikėjos pasibūrė plačių mostu vasariniam veikimui. Jų laukia didelis ir kruopštus darbas, kad padarytų daug naudos spaudai ir mūsų kultūriniam judėjimui.

Kadangi šie metai yra svarbūs mums metai, nes tai yra jubiliejiniai mūsų Lietuvių Literatūros Draugijos metai, ir, kaip dabar matosi, mūsų veikėjai ir veikėjos pilni entuziazmo ir pasišventimo nuveikti daug garbingo darbo.

To darbo pradžia nustatyta puikiai ir planingai.

Pirmas parengimas įvyks pas Bekampius gegužės 30 dieną, sekmadienį, prieš Kapų puošimo (Decoration) dieną.

Antras parengimas — tai baltimoriečių piknikas birželio 20 dieną.

Trečias piknikas įvyks Eastone, Katinių sode. Šis piknikas turėjo įvykti pas Ramanauskus, bet Bronė Ramanauskienė sugalvojo naujienybę — lai šis piknikas įvyks pas Katinius. Ji bus šio pikniko "bosas," o jai pagelbės draugai ir draugės filadelfiečiai.

Dalyvaujant Brooklyne Liet. Namų B-vės suvažiavime, teko patirti, kad Brooklyno moterys klubietės ruošia busą važiuoti pas pikniką pas Katinius.

Ketvirtas piknikas įvyks liepos 18 d. Senatorij. Jį rengia Senatorio ir apylinkės mainieriai.

Penktas piknikas įvyks pas Ramanauskus rugsėjo 5 dieną.

Tai dar ne viskas. Bus ir daugiau parengimų, apie kuriuos bus pranešta vėliau.

J. A. Bekampis

NEW HAVEN, CONN.

Pietūs:—dainos

Sekmadienį

Gegužės 23 May

Pietūs 1 valandą

Rengia

LDS 16 ir LDS 32 kuopos

L. S. KLUBO SALĖJE

243 Front Street

Dainų programą atliks

Hartfordo

LAISVĖS CHORAS

Vad. Wilma Hollis

Žema įžanga

Lawrence, Mass.

Pavyko prakalbos

Čionai balandžio 24 dieną kalbėjo K. Petrikienė, LLD Centro Komiteto pirmininkė, kuri neseniai grįžo iš Tarybų Lietuvos. Žmonių nedaug buvo, nes buvo tam priežasčių. Tarp kitų, šv. Onos draugystė turėjo savo parengimą, visi nariai privalėjo dalyvauti, jeigu kurie ir nebūtų buvę parengime, vis vien turėtų pasimokėti po \$2.

Pirm prakalbos, J. Petruskevičius parodė filmų iš Lietuvos. Jie patiko susirinkusiems.

K. Petrikienė kalbėjo apie Lietuvą. Jie patiko susirinkimus, kaip ekonominiai, taip ir kultūriniai, o j turėjo ką pasakyti, nes ten buvo apie du mėnesius, plačiai važinėjo. Lietuvoje eina labai didelė statyba, kaip fabrikų, kultūrinių namų, taip ir gyvenimo butų.

Ji sakė, kad darbininkai linksmūs, džiaugiasi savo pasiekimais, jaunimas eina mokslus, įsitraukęs į saviveiklos kultūrinį veikimą, vaikučiai yra aprūpinami, motinos taigpi.

Žinoma, dar yra ir trūkumų, ypatingai, kur prasti kolūkių vedėjai, bet yra kritika, padėtis taisoma, nes liaudis įsitraukia į šalies tvarkymą ir valdymą. Kurie prakalbose dalyvavo, tie daug sužinojo apie Lietuvos žmonių gyvenimą.

Saudoje garsinama, kad sekmadienį, gegužės 23 d. Worcesteryje, bus Meno apskrities koncertas. Jeigu tik sveikata leis, tai ir aš dalyvausiu, nes noriu pasiklausti gražių dainų, pasikalbėti su draugais ir draugėmis.

S. Penkauskas

EASTON, PA.

Klaidos atitaisymas

Užuojautoje Mikolo Shulskio artimiesiems praleistas S. Švelnikienės vardas ir klaidingai paduota kito pavardė. Įdėta S. Zembulis, o turėjo būt S. Žemgulis. Atsiprašau. J. G.

MAŽYTĖ ELEKTRINĖ

Mažiausios, benzinu varomos elektrinės, skirtos turistams, pradėtos gaminti Vakarų Vokietijoje. Joms kuro užtenka 10 valandų. Elektrinė su kabeliu laisvai telpa į kuprinę. Prie šios elektrinės galima jungti iki 500 vatų galingumo imtuvus.

EASTER GREETINGS NORKUS FUNERAL HOME

1400 N. 29th St., Phila., Pa.

PO. 8-3281

PRANEŠIMAI

LDS 1-os kuopos susirinkimas įvyks antradienį, gegužės 4 d., 7:30 val vakare, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi nariai kviečiami dalyvauti susirinkime. Kurį duoklę neužmėgtos, malonėkite atėiti ir užsimokėti. Valdyba (34-35)

NEW HAVEN, CONN.

Pietūs — Dainos! Rengia LDS 16-ia ir LDS 32-ra kuopos Gegužės-May 23 d., 1 val. L. S. Klubu svetainėje, 343 Front St. Programą atliks Hartfordo Laisvės choras vadovybėje Wilma Hollis. Įėjimas mažas. (34-35)

ISNUOMOJIMAI

ATLANTIC CITY, N. J. Išnuomojama mažai šeimai kambariai ant pirmų lubų. Visi patogumai. Galite atvykti atostogoms vasarą, arba visai apsigyventi. Mokėjimas, nebrangi. Kiek nori, gal, tik ti vieš namai. 8 kambariai. Kaina prielaima. Kreipkitės: P. Nelesch, 8 South Congress Ave., Atlantic City, N. J. (31-35)

PAVYDAS IR MEILĖ

Dauguma žmonių sako, kad pavydas paeina iš meilės. Mano supratimu, pavydas yra savos rūšies saumylystė. Pavyduolis paprastai teisinasi, "Kad aš pavydžiu, tai reiškia myliu." Mes, taip pat dažnai matome apysakose bei teatruose, kad jei žmogus nori sukelti sau meilę, tai turi sukelti pavydą, ir mergina arba vyras sušunka: "O, dabar aš žinau, kad jis mane myli, nes pavydi."

Tai yra klaidingas ir paviršutiniškas supratimas. Pavydas yra skausmas, kuris žaloja žmogaus sveikatą ir protavimą. Yra žmonių, kurie mažai temyli arba visai nemyli.

Moteris gali būti vyrui šalta arba jo nepaisyti ir žiauriai pasielgti, bet kai jina pamatys, kad jos vyras linksta prie kitos moters, tada ji suks didelę "vainą." Ir tai ne todėl, kad jina bijotų netekti jo meilės, kurios ji nepaiso, bet todėl, kad jai gėda, kad jos puikybė tampa įžeista. Tada ji keršija ir visokias pinkles daro, kad tik vyrą daugiausia nužemintų ir užgautų. O taip pat daro ir vyrai — tūžta, sturmuoja, kaip pamato, jog kiti vyrai rodo prielankumą jų žmonoms. Bet ir čia rūstybė yra niekas daugiau, kaip tik jo įžeista puikybė, kad kiti liečia jo nuosavybę. Didžiai pavydus žmogus yra pavojingas visuomenei, nes kai jis įtūžta, jis gatavas su naikinti kitą žmogų.

Dr. F. Crane rašo: "Meilė yra didelė ir priaklini. Pavydas yra menkas ir žemas dalykas. Tarp laukinių žmonių pavydas yra gyvuliškas, primityviškas, jausmas labai įsivyravęs. Pavydo giminės yra saumylystė, godumas, gašlumas, nekštumas ir nepasitikėjimas. Meilė yra vėliausias produktas žmogaus evoliucijoje, aukštos dvasios išsivystymo laipsnis, ir yra draugė aukščiausių dorybių. Ji yra brolis savęs susivaldymo, pasišventimo, kantrybės, pasiaukojimo, pasitikėjimo ir ištikimybės."

Žmogus su širdinga meile mato, supranta ir daro nusileidimų, yra pilnas simpatijos ir pasitikėjimo. Sunku gyventi, kuomet pavydas apgali žmogų ir padaro jį puskvailiu, pilnu neišitikimybės, atkakliu ir tyčia nenorinčiu suprasti žmogaus jausmų. Žmogus, kuris turi širdingą meilę, turi puikų supratimą, žino, kas ko vertas; svarbius dalykus deda į pirmą vietą ir supranta, kaip nepaisyti nesvarbių dalykų.

F. Milašauskas rašo savo eilėse: "Tie nedori žmonės, nelaimingi vyrai, širdys jų išdžiūvę kaip tuštieji tyrai, kurie nesupranta, ką ta meilė duoda, kaip šviesiai papuošia žmogaus būvį juoda."

Meilė pagerina visus žmogaus gabumus. Mylinčio akis yra mikesnė, jo ranka mitresnė, jo mintis aukščiau skrenda, jo vaidentuvė bujote bujote spekomis tveriamosios jėgos; jo idėjos, ištikimimai gilesni... Pavydas yra savotiškas apsvaigimas, kvailas, pasipūtimas, beprotystė, kuri varo į gyvuliškas klaidas, kurių gali dasileisti tik girti ir pamišę.

Išimylėjusios mergaitės neapsakomai veido skaistumas, akių blizgėjimas, balso virpėjimas. Jai nieko pavydyje nėra tvirtesnio ir brangesnio, kaip tik tas žmogus, kuris jai meilę žadėjo, ir ji džiaugiasi įpuolusi į meilę.

O į pavydą tai tikrai žmonės kriste krinta, siela nusmunka žemyn, kaip girtuoklystėje, ir žmogaus ypatingybė lieka suparalyžuotos, o ima veikti pilnai tik žemesnės žmogaus jėgos. Meilė yra nusižeminusi, kaip ir visi didieji gyvenimo veiksmai, kaip tikrąjį išmintis, kaip geras išauklėjimas.

Kur yra tikra meilė, ten visuomet yra gilus nusižeminimas... Tikroje meilėje nekyla pavydas, nei kerštas. Meilė kenčia ilgai ir yra prielanki; meilė nepavydi; meilė nespūčia, yra be puikybės...

Didžiausias meilės džiaugsmas yra ne jaunystėje, bet auksinėse prieblandose (prietemoje), kuomet būna žinoma, jog audros jau praleistos, gyvenimo sunkybės ištikimai perneštos, visi nesusipratimai sutauktyti. Dvi širdys turtingos patyrimais ir jaunos vėl gyvena.

Daug yra prirašyta knygų ir poezijų apie meilę. Apie pavydą gal mažiau. Aš čia tik kelias pastabėles padariau.

Eliz. Vilkaitė

ZINIOS IS LIETUVOS

Naujas specialistų būrys 19 naujų žemės ūkio specialistų. Tai — baigę Aukštadvario, Daugų, Lančiūnavos, Zeimių, Kauno, Ukmergės žemės ūkio technikumų agronomai, zootechnikai, mechanizatoriai.

Jaunieji specialistai paskirti laukininkystės brigadininkų pavaduotojais, zootechnikais, mechaninių dirbtuvių vedėjais.

Didėja Lietuvos šiluminės elektrinės pajėgumai. Elektrėnai. — Lietuvos šiluminėje elektrinėje pradėta montuoti ketvirta 150 tūkstančių kilovatų galinčio turbiną. Statytojai išpareigojo naują energetikos bloką paleisti iki Tarybų Lietuvos 25-ųjų metinių. Tada Nemuno krašto energetikos pajėgumai padidės daugiau kaip penktadaliu.

Statyboje pradėta ruošti montuoti sekančią 300 tūkstančių kilovatų galingumo turbiną.

Nauji stambiaploktės statybos adresai. SIAULIAI. — Sparčiai stiebiasi pirmasis Kuršėnuose surenkamas gyvenamasis namas. Čia savo produkciją siunčia šiaulių gelžbetoninių konstrukcijų gamykla Nr. 2. Jei pernai ši įmonė savo gaminiais apūpindavo tik šiaulių bei Panevėžio statybininkus, tai dabar trijų tipų — 60, 100 ir 119 butų namai iš čia keliauja į Klaipėdą, Jonavą, Kėdainius, Kuršėnus.

Patikimas metalo šarvas. Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

Kaunas. — Elektrolizės būdu gauti chromo ir mangano lydinį pirmą kartą pavyko chemijos mokslų daktarui Kauno politechnikos instituto profesorui J. Janickiui ir fizinės chemijos katedros asistentui E. Vitkienei. Jų sukurtas elektrolizės būdu gautas metalo šarvas patvirtina, kad jis yra patikimas metalo šarvas.

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted—Male

TAILOR-BUSHELMAN WANTED
Men & Boys Clothing
Apply
AL BERMAN STORE
54th & City Line. See Mr. Morris.
GR. 3-1331. (33-35)

1 SPRAY PAINTER
Experienced with compressed
air spray guns.
BARKER & WILLIAMSON, INC.
Bristol, Pa.
Stillwell 8-5581. (34-35)

ELECTRICAL STATOR WINDER
Must be experienced in all phases
of A. C. work. Older man pref.
Will also consider small
motor repair expert.
PO. 5-8664. (34-38)

Help Wanted—Female

WOMAN
Mature. Care of 2 school age
children for working mother.
Live in or out. References.
Call after 6 P. M.
FI. 2-5038 (34-35)

HOUSEKEEPER
Live in. To care for home and
three boys. Room, Board and Salary.
Call WI. 3-4100. Ext. 57 for ap-
pointment. Sunday. WI. 3-5746.
(34-35)

HOUSEKEEPER
Young executive with 2 motherless
children. Main Line home needs
sleep in housekeeper. Friendly
reliable person wanted.
Call MU. 8-1952. (34-35)

STENOGRAPHER
Shorthand. Electric typewriter.
Accurate. Answer phone.
Excellent working conditions.
5 day week. EV. 2-7766.
(34-35)

COOKS

1st and 2nd. Penna. Children's camp.
July and August.
Excellent salary. Experienced only.
References required.
PE. 5-9312. (34-35)

litas padengia metalą man-
gano ir chromo "šarvu",
kuris patikimai apsaugo jį
nuo rūdijimo, druskų ir ne-
didelės koncentracijos rūgš-
čių poveikio.

Didžiausia šiaulių įmonė
Šiauliai. — Pietinėje mies-
to dalyje prasidėjo pagrindi-
nio televizorių gamyklos
korpuso statyba. Greta jo
iškilis medinių televizoriaus
korpusų gamybos cechais.

Naujieji įmonės gamybiniai
plotai užims net 88 tūkstan-
čius kvadratinį metrų.

Užbaigus statybą, ši ga-
mykla taps didžiausia šiaulių
įmone ir viena stambiau-
sių televizorių tiekėjų Ta-
rybų Sąjungoje. Šiauliečiai
kasmet pagamins pusę mili-
jono lietuviškų unifikuotų
televizorių.

Naujas mokslų daktaras

VILNIUS. — Vilniaus V.
Kapsuko vardo universiteto
istorijos ir filologijos fakul-
teto mokslinėje taryboje do-
centas J. Lebedys sėkmin-
šos kurybą ir lietuvių raš-
tijos bei literatūrinės kalbos
formavimosi pradžią XVI-
ame šimtmečiuje Didžiojoje
Lietuvos kunigaikštystėje.

J. Lebedys — pirmasis fi-
lologijos mokslų daktaras,
pokario metais įsigijęs ši
aukštą mokslinį laipsnį.

Sodo šeiminkės

UKMERGĖ.—Praeitą va-
sarą į Lydukių kolūkio so-
dą atkeliavo dvi mažos stir-
naitės ir apsigyveno čia.
Medžiotojas Antanas Navic-
kas įrengė joms slėptuvę,
pastatė ēdžias.
Mažosios stirnaitės taip
priprato prie žmonių, kad
iš jų rankų ima maistą, lei-
diečiai jas vadina sodo šeim-
ninkėmis.

Kovoje su vėžiu

Vėžiniai susirgimai kasmet pasaulyje serga maždaug penki milijonai žmonių. Štai kodėl net mirtį nešiančias medžiagą bando panaudoti kovai su mirtimi. Iprito pagalba buvo užgesintos milijonų žmonių gyvybės, o mokslininkai ieškojo būdų, kaip panaudoti ji prieš vėžinius susirgimus. Ne vienas paskyrė tam tikslui visą savo gyvenimą.

Liga ima trauktis, — pasakoja medicinos mokslų kandidatas Stanislovas Kebas, kuris daug laiko paaukojo priešvėžinių preparatų kūrimui ir nemaža nuveikė šioje srityje.

Dabar St. Kebas eina docto pareigas Valstybinio V. Kapsuko vardo fiziologijos ir patologinės anatomijos katedroje. Mokslininkas pasakoja, kokios problemos dabar labiausiai domina šios srities specialistus.

—Seni gydymo metodai jau nebeatenkina dabartinių reikalavimų,—sako jis. —Jeigu iki šiol vėžiniai susirgimai buvo gydomi dviem pagrindiniais metodais — chirurginiu ir spinduliniu, tai dabar mokslininkai ieško naujų kovos būdų. Gimė nauja mokslo sritis — cheminė terapija. Specialistai stengiasi pagaminti vaistus nuo vėžio.

Tačiau ar pavyko išaiškinti, kas sukelia vėžį?

— Galutinai neišaiškinta, — sako St. Kebas. — Yra dvi pagrindinės teorijos. Viena teigia, kad vėžys gali atsirasti, veikiant įvairioms kenksmingoms medžiagoms. Tai vadinamoji kancerogeninė teorija. O antrosios — virusinės teorijos — šalininkai mano, kad vėžinius susirgimus sukelia virusai. Tarybų Sąjungos mokslininkai laikosi polietiologinės teorijos ir yra tos nuomonės, kad vėžį gali sukelti įvairios priežastys.

—Bet jeigu neišaiškintas

ligos sukėlėjas, prieš ką turime kovoti naujai išrandami vaistai?

Pasirodo, mokslininkai pastebėjo, kad nuodingosios medžiagos, ypač ipritas, aktyviai ardo tokias organizmo ląsteles, kurios greit dauginasi, kuriose aktyviai vyksta medžiagų apykaita. Tai jaunos ląstelės ir visų pirma krauja forminiai elementai.

—Vėžinės ląstelės dar greičiau dauginasi, vystosi ir auga,—toliau aiškino St. Kebas. — Jos reikalauja daug maisto medžiagų. O medžiagų apykaita jose skiriasi nuo normalios ląstelės tiek kokybiškai, tiek kiekybiškai. Štai čia ir kilo mokslininkams mintis panaudoti suaktyvėjusias bei skirtingai medžiagų apykaita jose ir junginius, kurie ardo kitas sparčiai besidauginančias ląsteles, panaudojant kovai prieš vėžį.

Tačiau reikėjo pasiekti, kad šie nuodingi junginiai gyvybiškai svarbių ląstelių neliestų, o ardytų tik vėžines.

Tam tikslui mokslininkai pradėjo sintetinti panašias į ipritą medžiagas. Pačiame iprite siera atomas buvo pakeistas azoto atomu. Susidarė labai aktyvus junginys — dichloretilaminas. Vėliau buvo rasta ir daugiau panašių junginių, kurie dabar sudaro atskirą citotoksinę grupę.

Tačiau vienos problemos išsprendimas iškelia kitą problemą. Gavę dichloretilaminą, mokslininkai pradėjo galvoti, kaip įvesti šį junginį į organizmą, kad jis patektų į vėžinę ląstelę. Prie šių junginių reikėjo prijungti tokius, kuriuos vėžinė ląstelė labiausiai įsisavina. Tai junginiai pravedėjai arba citotoksinės grupės nėsėjai. Tokių junginių pravedėjų ieško jįmu ir užsiima tarybiniai moks-

lininkai. Preparatas, patekęs į vėžinę ląstelę, visiškai pakeičia jai įprastą medžiagų apykaitą. Neturėdama normalių sąlygų dauginintis, vėžinė ląstelė žūva. Pasisirodo, štai kodėl nereikia ieškoti šios ligos sukėlėjų.

—Tiesa, — pripažįsta St. Kebas, — organizme greit auga ne tik navikinės ląstelės. Sparčiai vystosi ir kraujotakos ląstelės, todėl dalis preparato patenka į jas. Tai nenaudinga. Tarybų Sąjungos mokslininkai dabar ieško tokių pravedėjų, kurie nuneštų preparatą tik į vėžines ląsteles.

Džiugu, kad ir Lietuvos respublikos mokslininkai įnešė savo indėlį, kuriant priešnavikinius preparatus. Kelto tokių preparatų autorius yra ir medicinos mokslų kandidatas St. Kebas. Štai lofenalas, kurį ištyrus respublikos klinikose, buvo gauti gana geri rezultatai. Tai pirmas respublikoje preparatas, kurį Tarybų Sąjungos farmakologinis komitetas rekomendavo iširti stambiausiose šalies onkologinėse klinikose. Jis bus tiriamas Valstybiniame P. Gerceno vardo onkologijos institute Leningrade.

Visus labiausiai domina klausimas, ar greit bus išrastas vaistas, kuris gydytų visas vėžio formas.

—Jau dabar, — pasakė St. Kebas,—cheminiai preparatai palyginti sėkmingai taikomi, gydant kiaušidžių, pieno liaukų vėžį, limfogranuliomatozę, limfosarkomatozę ir daugelį kitų piktybinių navikų. Tačiau kiekviena vėžio forma turi šiek tiek skirtingų medžiagų apykaitą, todėl įvairiems piktybiniams susirgimams sintetinami atskiri preparatai. Štai ir dirba mokslininkai, stengdamiesi sukurti tiek šių preparatų, kad jie užkirstų kelią visiems piktybiniai susirgimams. Žmogaus protas ir ši kartą nugalės.

B. Vėželis

Vilnius.

Australai minėjo karo sukaktį

Sidnėjus. — Balandžio 25 d. australai paminėjo 50-ties metų sukaktį nuo jų jėgų iškėlimo Gallipolio pusiasalyje, Turkijoje. Pirmojo pasaulinio karo metu.

1915 metais Churchillio sumanymu Anglijos ir Prancūzijos jėgos bandė prasiveržti pro Dardanelių sąsiaurį linkui Konstantinopolio. Kada tas nepavyko, tai buvo iškelta armijų daliniai į Gallipolio pusiasalį.

Po devynių mėnesių talkininkai ir iš ten turėjo pasitraukti. Jie turėjo 260,000 nuostolių užmuštais ir sužeistais, jų tarpe australai neteko 8,000 užmuštais ir 26,000 sužeistais.

Taiso istoriją

Maskva. — Komunistų partijos propagandos viršininkas Piotras Demičevs buvo susisaukęs istorikui ir įžymius rašytojus. Jis sakė, kad reikia mokytis iš istorinių įvykių ir pataisyti knygas, kuriose klaidingai asmenų rolė perstatyta.

Jis sakė, kad Čruchščiovo gadynėje perdėtai buvo primetama Stalinui karo pradžioje TSRS pralaimėjimai. Už tai atsakė ir daugelis kitų asmenų, jų tarpe maršalas G. Žukovas.

R. Žiugžda - "Moscow News" korespondentas

Jau kuris laikas Niujorke gyvena žurnalistas Robertas Žiugžda su žmona Onute — angliško savaitraščio "Moscow News" korespondentas JAV.

Robertas, beje, ne tik žurnalistas — jis ir Vilniaus Valstybinio Kapsuko v. universiteto Istorijos fakultete dėstytojas-docentas.

Abudu Žiugždai baigė aukštuosius mokslus Tarybų Lietuvoje. Abudu vartoja keletą kalbų. — Robertas gerai susipažinęs ir su angliška.

Kas gi tas laikraštis — "Moscow News"? Jis jau seniai leidžiamas Maskvoje angliškai skaitančiai visuomenei, apie 14-kos puslapių, gausiai iliustruotas savaitraštis. Plačiai šis laikraštis skaitomas ir Jungtinėse Valstijose.

Žiugždai čia jau "apsiprato": įsitaisė butą Manhatane ir deda pastangas juo daugiau susipažinti su didmiesčiu ir su visos mūsų šalies žmonių gyvenimu.

Lankėsi V. ir M. Zenkevičiai

Praėjusį savaitgalį Niujorke tarybiniai reikalais buvo atvykęs Niujorką TSRS ambasados Washingtono II-asis sekretorius Vytautas Zenkevičius su žmona Maryte.

Sužinoję, kad Aido choras Schwaben salėje turi spektaklį, svečiai atvyko jo pamatyti.

—Labai pasiilgau lietuviškos dainos! — sakė M. Zenkevičienė.

SERGA

Jau buvo "Laisvė" rašyta apie Juozą Zayan (Zajankausko) susirgimą ir atsigulimą Kings County ligoninėje Brooklyne. Taipgi buvo sakyta, kad jam bus daroma operacija. Jį aplankiau gegužės 1 d. Radau sunkiai sergantį. Operacija buvo padaryta ant nosies ir gerklių balandžio 30 d. Buvo dar silpnas, kalbėti negalėjo.

Linkiu Juozui greitai ir pilnai susveikti.

C. N.

I W. ir M. Žukams pagerbti banketą!

Girdėti, jog didelis būrys niujorkiečių rengiasi vykti į Elizabeth dalyvauti Walteriui ir Myldai Žukams pagerbti benketė. Banketas įvyks šeštadienį, gegužės 8 d. Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 408 Court St., Elizabeth, N. J. Pradžią 6 vakare.

Gražus buvo aidiečių koncertas

Kaip jau buvo skelbta, praėjusį sekmadienį Schwaben salėje, Brooklyne, įvyko Aido choro koncertas ir spektaklis. Jis buvo gražus, įdomus. Apie jį smulkiau parašys A. Gilmanas sekamoj "Laisvės" laidoj.

Daugiau sveikinimų "Vilnės" suvažiavimui

Štai dar pluoštas sveikinimų. Chicago "Vilnės" dalininkų suvažiavimui:

Petras Solomskas	...	\$5
Jonas Grybas	...	5
H. ir F. Vaitkai	...	5
Ch. Nečiunskas	...	5
W. Baltrušaitis	...	2
M. Stakovas	...	2
V. Janauskas	...	1
LLD pirmosios kuopos įgaliotinis pridavė šiuos sveikinimus:		
Jonas, Jr.	...	\$25
J. P. iš K.	...	25
L. D.	...	11
S. Sasna	...	10
LLD I kuopa	...	10
I. K. Levanai	...	5
G. Wareson	...	5
J. Rušinskas	...	2
A. Balčiūnas	...	1
O. Černevičienė	...	1
M. Kalvaitienė	...	1
M. Kreivėnienė	...	1
V. Lisajienė	...	1
SP	...	1
G. ir A. Shleivis	...	1
Širdingai ačiū		

A. B.

New Yorkas. — Žydai paminėjo 22 metus nuo žydų sukilimo Varšuvos gėtės prieš nacius. Žydai kovojo per 42 dienas, kovoje 60,000 žydų žuvo.

Paryžius. — Prancūzija užmezgė diplomatinis ryšius su Mongolijos Liaudies Respublika.

Mieste pasidairius

Patarimas tiems, kurie kenčia nuo "Hay Fever" (žolinės ligos): Saugokitės priemiesčių parkų, būkite namie. Kur yra medžių ir žolių, ten jums ne vieta! Tokį mums patarimą duoda Dr. Heise. Bet tai visiems seniai žinomas "vaistas".

Harlemo kongresmanas Adam Clayton Powell sako, kad jis galvoja apie kandidatavimą į New Yorko miesto majorus. Jis mano, kad jis laimėtų demokratų partijos nominaciją. Bet labai abejotina, kad demokratų jį nominuotų.

New Yorko miesto Sanitarijos departamentas per metus išleidžia \$115,555,594. Jis samdo 14,444 darbininkus. Svarbiausias darbas, tai išmatyti surinkimas ir gatvių apvalymas. Bet visame pasaulyje mūsų New Yorkas yra "išgarėjęs" kaip vienas iš nešvariausių miestų.

Ižymusis 80 metų pacifistas A. J. Mustė sugrįžo iš Stockholmo, Švedijos sostinės, kur įvyko Pasaulinės Taikos Komisijos susirinkimas. Jis ten dalyvavo "kaip svečias". Jam susirinkimas nepatiko, nes jame žymiai pasireiškusi "kiniečių dvasia". O susirinkimo priimtoji rezoliucija, girdi, nepakankamai pacifistinė. Mat, joje kalbama, kad Amerikos įsivėlimas į Pietų Vietnamo civilinį karą yra nepateisinamas ir smerkiamas.

Rep.

New Yorkas. — Sulaukęs 70 metų mirė orkestrų dirigentus A. Avshalomovas. Jis buvo gimęs Nikolajevskje Sibire.

KRISLAI

(Tas iš 1-imo pūsl.)

"veiksnių" spauda karštai sveikina.

Matote, kur atsidūrė lietuvių tautos atplaišos!

Vienas didelis komunistų kolotojas, savo laikrastyje balandžio 28 d. kaltėdamas apie įvykius Dominikos Respublikoje, mus užtikrina:

"Jungtinės Valstijos nenori valdyti svetimą kraštą. Jei norėtų, Amerikos marinai būtų tenai pasiūti padaryti tvarką — ir suirutė būtų baigta." Bet tą pačią dieną prezidentas Johnsonas mūsų marinus pasiuntė į Dominiką. Vadinasi, to redaktoriaus užtikrinimą, kad mūsų vyriausybė nenori svetimus kraštus valdyti, gyvenimas paleido vėjais.

Rasistai siunta iš piktumo. Jie pradėjo negirdėtą plūdimą ir šmeižimo propagandą prieš negrų žygį į Alabamos sostinę. Jie sako, kad toje demonstracijoje viešpatavęs baisiausias istvirkinimas. Net vienas kongresmanas Kongrese kovotojus už civilines teises tokiais melsais apspaudė. Bet visi laikraščiai bei televizijos ir radijo komentatoriai, kurie tame žygyje dalyvavo, paneigia tuos piktus melsus ir reikalauja, kad rasistai burnas užsidarytų.

Mėnesinis "The Catholic Worker" yra tos rūšies vienintelis laikraštis visame katalikiškame pasaulyje. Tai labai pažangus 8 puslapių tabloidinio formato laikraštukas. Jis iš peties ir iš širdies remia civilinių teisių judėjimą. Jis griežčiausiai pasmerkia vyriausybės politiką ir karą Pietų Vietnamo.

Laikraštuką redaguoja Dorothy Day.

Lietuvių klerikalų spauda niekada nėra padavus nė vienos eilutės iš "The Catholic Worker."

Mato, kad taikai yra pavojus

New Yorkas. — "The New York Times" balandžio 30 dieną išspausdino religijos reikalais profesorius George F. Thomas, iš Princetono, universiteto, laišką.

Profesorius rašo, kad jeigu JAV nesusilaikys nuo šiaurės Vietnamo bombardavimų, neprisims senatoriaus Fulbright pasiūlymo baigti konfliktą pasitarimais, tai pasaulinė taika atsidurs baisime pavojuje.

SPROGO NAUJAS BOMBONĖSIS

Washingtonas. — Kalifornijoje, Edwardo karo bazėje, buvo bandomas naujas reaktyvusis bombonėsis "XV-5A", kuris turėjo vertikalio pakilimo įrengimus. Ore jis sugedo. Lakūnas Lou Everet bandė išsibėgti, bet nepavyko. Bombonėsis nukrito, sprogo, ir jo orą pakilo didelis, panašus į atominį, ugnies ir dūmų stulpas.

Praėjusį ketvirtadienį New Yorko Times Square aikštėje buvo laikomos viešos žydų pamaldos už Varšuvos ghetose žuvusius 60,000 žydų. Kaip žinia, tuos žydus karo metu Varšuvoje išskerdė naciai.

PRANESIMAI

OZONE PARK, N. Y.
LLD 185 kuopos susirinkimas įvyks gegužės 11 d., 2 val. popiet., "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke.
Malonėkite visi ateiti. Bus vaišių. Valdyba (35-36)

OZONE PARK, N. Y.
LDS 13 kuopos susirinkimas įvyks trečiadienį, gegužės 5 d., 7:30 val. vak., 102-02 Liberty Ave. Kviečiame visus narius dalyvauti šiame susirinkime. Finansų sekretorė Anna Takstis, gavusi iš Centro atlyginimą už prižiūrėjimą narių, nori visus kuopos narius gerai paraišinti. Bus skanių pyragėlių, karštos kavos ir kitokių gėrimų, lengvų ir stipresnių. Pasistenkime gauti naujų narių. Prot. sekr. (34-35)

Didieji Piknikai

Prašome įsitemyti datas ir vietas piknikų ir kviečiame atsilankyti į juos.

LAWRENCE, MASS.

Naujosios Anglijos lietuvių piknikas įvyks sekmadienį, Birželio-June 20 d., Maple Parke, Methuen, Mass.

BALTIMORE, MD.

"Laisvės" naudai piknikas sekmadienį, Birželio-June 20 dieną, Slovak National Parke, 6526 Holabird Ave.

EASTON, PA.

Philadelphiaiečių LLD 10 kuopos piknikas "Laisvės" paramai įvyks šeštadienį, Liepos-July 3 d. (prieš 4th of July šventę); Katina Grove, Country Club Road, Easton, Pa.

BROCKTON, MASS.

Didysis "Laisvės" piknikas bus 2 dienas — sekmadienį ir pirmadienį, Liepos-July 4 ir 5 d., Ramova Parke, Claremont Avenue, Montello, Mass.

MAHANOCY CITY, PA.

"Laisvės" naudai piknikas įvyks sekmadienį, Liepos-July 18 dieną, Martišio Grove, rengia ALDL D ir LDS kuopos.

Iš anksto reikia ruošti vykti į minėtus piknikus, reikia samdyti busus ir organizuoti pasąžierius. Rūpinkimės visi ir visur, kad tie piknikai pavyktų.

Laisvės reikalai

Neperseniai Antanas Bimba lankėsi Montreal, Canada, ir parvežė gražų skaičių aukų ir prenumeratų. Dėl prenumeratų rūpinosi P. Matul, kuri įteikė 7 naujas prenumeratas. Aukojai:

Nuo parengimo	...	\$55.00
J. J. Montreallietis	...	15.00
Jonas Senkevičius	...	10.00
S. Doveikienė	...	8.00
V. Zavišienė	...	5.00
B. Kvietinskis	...	4.00

Po \$1: V. Matulaitis, J. Verbyla, P. Nakas, B. Salčiūnas, Ed. Vilks

— 0 —

Nuo kitų "Laisvės" rėmėjų gauta sekamai:
V. J. Stankus (Atžymėjimus jo gimtadienio, po \$1 už kiekvieną metus), Miami, Fla. \$80.00
Petras Kupris, Annapolis Junction, Md. 50.00
Michael Shulskis (jo palikimas), Easton, Pa. 30.00
Mrs. Tamošiūnienė, New Kensington, Pa. 25.00
P. Bieliauskas, Richmond Hill, N. Y. 10.00
J. Ragauskas, Shelton, Conn. 10.00
S. Višniauskas, Valley Stream, N. Y. 6.00
Antanas iš Webster, N. Y. 6.00
Bedarbis, Carnegie, Pa. 5.00
Anna Bachulis, Rochester, N. Y. 5.00
V. Uzdila, Plymouth, Pa. 5.00
Josephine Maslauskas, Pennsburg, Pa. 3.00
J. Jurevičiai, Brooklyn, N. Y. 2.00
Fr. Jasiunas, Stockton, N. J. 2.00
P. V. Gasparienė, Grand Rapids, Mich. 2.00
Mary Šmagorius, Miami, Fla. 2.00
J. Kamarauskas, Girardville, Pa. 2.00
Prof. B. F. Kubilius, Chicago, Ill. 2.00
Frank Ivan, Roslindale, Mass. 1.50
Po \$1: J. Andriuskevičius, Brooklyn, N. Y.; J. D. Šliekas, Miami, Fla.; V. J. Pšalgauskas, Fitchburg, Mass.; A. Burt, Raymond, Wash.; Stanley Yanuškis, Miami, Fla.; J. Šilkaitienė, Minersville, Pa.; K. Markunas, Lawrence, Mass.; J. Strimel, Clifton, N. J.; A. Paukštie, Miami, Fla.; J. Gilgut, Athol, Mass.

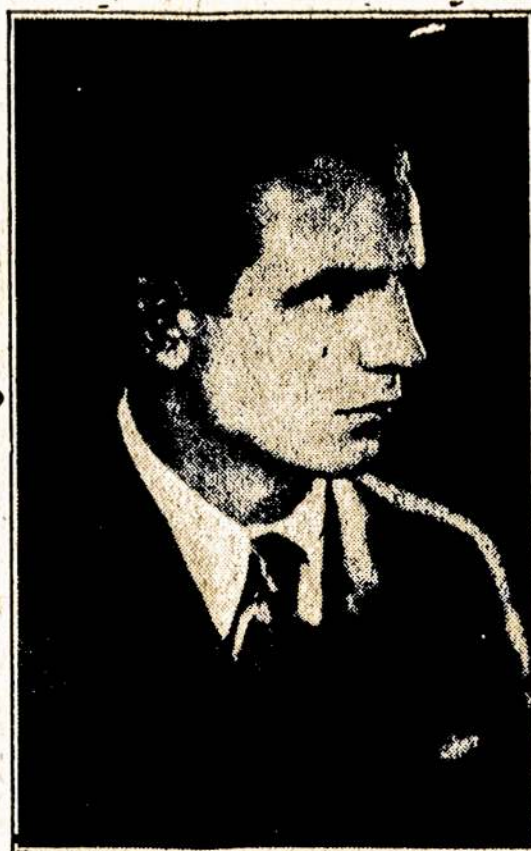
— 0 —

Dėkojame virš minėtiems už jų dovanas laikraščiui. "Laisvės" Administracija

PUIKUS BANKETAS

Rengia L. D. P. Klubas

VOLTERIUI IR MILDAL ŽUKAMS PAGERBTI
Jų 35-ųjų metinių vedybinio gyvenimo proga

Šeštadienį

Gegužės 8 May

Pradžią 6 val. vak.

LDP KLUBO SALEJE

408 Court St., Elizabeth, N. J.

Bus graži dainų programa

ir malonių pokalbių

Įzanga \$9.50

Šis banketė bus pagerbti buvusių veiklių tų vaikų — Volteris ir Milda Žukai jų 35 metų vedybinio gyvenimo sukakties proga. Jaunose dienose jie dalyvavo meno veikloje, o Volteris labai pasekmingai vadovavo šios apylinkės lietuvių choras. Kviečiame dalyvauti.